

Tema: Teater i undervisning - Undervisning i teater

Rampelyset

April 2012

teater
forener
kunstnerisk
aktivitet
med menneskelig
udvikling

landsforeningen for dramatisk virksomhed

Indhold

Velkommen - af Redaktionen	3
Vi skal lære eleverne at skabe og forstå sceniske udtryk - af Lene Klemensen Gade og Peter Balslev	4
Alle børn skal opleve en succes, når de spiller skoleteater - af Peter Rafn Dahm	7
Femmøller efterskole - klar til turne - af Eva Klinting	10
Teaterlærerens store projekt - af Eva Klinting	12
Teaterlinien - derfor! - af Astrid Lakjær	14
Kunst og pædagogik skal gå hånd i hånd i børne- og ungdomsteaterarbejdet - af Maria Rosenhjerte	18
C:NTACT - Om Romeo, Julie	
og en fælles indsats for forståelse og forandring - af Mirjam Dyrgaard Hansen	19
Det interaktive børneteater - af Christine Juul Johansen	22
Tanker fra en musicalproces - af Signe Julie Lilja, Nikolaj Rudolf Groth Christensen og Christina Lynggaard Blond	26
DramatikVærket - redaktion og tekst af Maria Rosenhjerte	
Et projekt med fokus på ny dansk dramatik	29
Projektet er i 2012 nået til finalen	30
De tog springet fra "livsteater" til manuskripter	32
Åh fuck, tænkte jeg, da jeg havde læst stykket	34
Vi er langt, langt ude i fremtiden	36
Jeg håber, jeg har skabt en bevidsthed om fremtiden	38
"Ansigtssminke 2" - anmeldelse af Bent Nielsen	40
"Lege 3. udgave" - anmeldelse af Kristina Asmussen og Lena V. Pedersen	40
"Skuespillerens magt og kraft - Chubbuck-teknikken" - anmeldelse af Bodil Sixhøj Hyldahl	41

Forsiden: Fra Esbjerg Kulturskoles opførelse af forestillingen "Onkalo" på DramatikVærkets festival i Århus, februar 2012. Foto: Mikkel Kallehauge

RAMPELYSET - april 2012
 Udgivet af DATS - landsforeningen for dramatisk virksomhed. ISSN 0107 1882
 Redaktion: Anders Hind, Morten Hovman, Astrid Lakjær, Peter Rafn Dahm
 Redaktionens adresse: Jernbanegade 5, 6230 Rødekro,
 Landsformand/ansvarshavende udgiver: Lisbeth Lautrup Knudsen, formand@dats.dk
 Generalsekretær: Kristian Hald Jensen, kristian@dats.dk
 Design: Annie Hjort Hansen og Peter Rafn Dahm
 Annoncer: Tekst & Design, 7453 2609 - 2681 3132, kirk@tekstogdesign.dk
 Trykt hos Grafisk Produktion, Ribe

Velkommen

Velkommen til Rampelyset

Temaet for dette nummer har vi kaldt Teater i undervisning - undervisning i teater.

Vi har således fyldt bladet op med artikler og interviews, som alle kredser om teater i forbindelse med undervisningssituationer.

Allerede i den tidlige børnehævealder stifter børn bekendtskab med teatret. Vi bringer en artikel om det interaktive børneteater for de 3-6 årige, hvor børnene direkte involveres i teaterforestillingen.

I en anden artikel hører vi om et langt lærerliv med skoleteater i folkeskolen, hvor elevernes succesoplevelser er sat i højsædet.

Vi kan læse om integrationsteaterprojektet C:ntact, som hvert år direkte involverer langt over hundrede københavnske unge af vidt forskellig herkomst i en stor fælles teaterbegivenhed på Betty Nansen Teatret på Frederiksberg.

I mange efterskoler har teaterundervisningen en central plads. Vi har artikler fra Femmøller Efterskole, der hvert år arbejder med at stable en stor teaterkoncert på benene. Og oven i købet drager på turné med den.

Fra forskellige vinkler hører vi om, hvordan teatret indgår som en del af undervisningen i gymnasiet. Vi hører om de tanker, der ligger til grund for undervisningen, og vi hører om det intense arbejde, der udføres med store musicalopsætninger. Der er bidrag fra både elever og lærere - samt en rektor.

Vi har også en artikel, der fortæller om undervisning af undervisere. DATS' lederuddannelse fokuserer på både det pædagogiske og det kunstneriske i undervisningen - og på de kompetencer, som teaterarbejdet bringer med sig.

DramatikVærket er et projekt med fokus på at få skabt ny dansk dramatik for børn og unge. Projektet har kørt i 4 år og har netop afsluttet sit virke med en stor teaterfestival i børneteateret Filuren i Aarhus. Vi har bedt DATS' børne- og ungdomsteaterkonsulent om at lave en lille artikelserie om projektet - et lille "nummer i nummeret".

Desuden bringer vi omtaler af tre nye spændende udgivelser fra forlaget DRAMA.

God læselyst!
 Redaktionen

TEATERHØJSKOLEN RØDKILDE

BLIV SET

Har I et teaterstykke der skal ses?!

Så har vi en teatersal, der stadig er ledig det meste af maj samt juni-august

Ring for en snak om mulighederne

KRUDTTØNDEN
 Serridslevvej 2
 2100 Kbh. Ø
 tlf. 35 42 83 62
 www.krudttonden.dk

DATS

Teaterliv
 Mødested
 Kurser
 Indflydelse
 Teaterfestivals
 Konsulenthjælp
 - og meget mere
 www.dats.dk

CA-PA

sound & light systems

Tel. +45 70 20 04 66 www.ca-pa.dk

Vi skal lære eleverne at skabe og forstå sceniske udtryk - dramatikundervisningen på Morsø Gymnasium

Portrætfotos: Morsø Gymnasium.

Af Lene Klemensen Gade og Peter Balslev

På Morsø Gymnasium er dramatik en fast del af dagligdagen for en stor gruppe elever. Her indgår dramatik i en studieretning sammen med engelsk og samfundsfag. Dramatikeleverne går i klasse og samarbejder med eleverne på musikstudieretningen. Klassen

kaldes derfor for TM, hvilket står for Teater-musik linjen. For TM-eleverne gælder det, at dramatik er et fag, de har i alle de tre år, de går på gymnasiet.

Selvom dramatik fylder meget i skemaet, kan man kun gå til eksamen på B-niveau. Men sådan har det ikke altid været.

"Da Morsø Gymnasium for 11 år siden besluttede sig for at oprette en Teater-musik linje, ansøgte vi om at kunne udbyde dramatik på A-niveau og fik, som et af de få gymnasier i landet, tilladelse på forsøgsbasis. Morsø Kommune havde tidligere været så forudseende at bygge et professionelt teater sammen med gymnasiets bygninger, hvilket stadig skaber rammerne for den teaterprofil, som Morsø Gymnasium er kendt for."

I Nykøbing, som gymnasiet har til huse i, ligger desuden Limfjordsteatret, som har status af egnsteater. Da TM-linjen i sin tid blev oprettet, var netop samarbejdet med det professionelle teater centralt for linjens identitet. Og selvom forholdene for dramatikundervisningen har ændret sig, er det et element, man har tilstræbt at fastholde.

Med gymnasireformen i 2004 var det ikke længere muligt at undervise i dramatik på A-niveau og forsøget ophørte.

"Det var selvfølgelig ærgerligt, at vi ikke kunne fortsætte som tidligere", siger Lene Gade, der også er dramatiklærer på stedet. "Men vi besluttede hurtigt, at vi ville fortsætte med en model, der lå så tæt op ad det tidligere tilbud som muligt". Derfor blev det besluttet, at Dramatik-eleverne på TM-linjen fortsat skulle tilbydes samme timeantal som på A-niveauet. "Vi gjorde for at fastholde det høje dramatikfaglige niveau på linjen – og for at fastholde muligheden for samarbejde med musikeleverne, der jo har musik på A-niveau", siger Lene Gade og fortsætter "Vi kalder det B+ niveau".

At være kreativ i gymnasiet

Når man arbejder med dramatik i gymnasiet, ligner det ikke helt den måde, man møder teater på i andre sammenhænge. "Der står i bekendtgørelsen, at vi skal lære eleverne at skabe og forstå sceniske udtryk", siger Peter Balslev Madsen og fortsætter. "Det er sammenhængen mellem det kreative – altså at eleverne laver deres egne forestillinger – og det analytiske, der er så

Situation fra dramatikundervisningen på Morsø Gymnasium. Foto: Christian Leicht Jensen

vigtig. Når man arbejder analytisk, handler det om at forstå en tekst eller en forestilling på et dybere plan. Hvordan den er skruet sammen, hvilken teaterhistorisk sammenhæng, den indgår i og den slags. Og når man kan det, bliver man også bedre til selv at skabe, fordi det man fortæller fra scenen bliver tydeligere."

Derfor er det også en del af undervisningen at se adskillige forestillinger hvert år og snuse til det professionelle arbejde på Limfjordsteatret. "Når vi går i teatret, træner vi eleverne i at bruge deres analytiske blik. Hvordan løser skuespillerne, instruktøren eller scenografen et bestemt problem? Hvordan arbejder de for eksempel med en tekst fra forrige århundrede?", siger Lene Gade. "At forstå andres arbejde gør os bedre til selv at arbejde præcist med rollen, scenografien eller lyset."

I 3. g skal dramatikeleverne lave en forestilling som eksamensprojekt. Samtidig skal de skrive en projektrapport over, hvordan de har lavet forestillingen, og hvorfor de har truffet de valg, de har. Og endelig skal de til mundtlig eksamen, hvor de trækker en dramatisk tekst eller et filmklip, de skal analysere. "På den måde afspejler eksamen faktisk alle de elementer, der ligger i undervisningen," siger Lene Gade. "Man skal både optræde, tænke og vide."

Dramatik i en studieretning

I gymnasiet skal man tone fagene, så de bliver præget af den studieretning, eleverne har valgt. For teaterlinjens elever betyder det, at de læser mere dramatik i dansktimerne end andre elever. Og fysik har også arbejdet sammen med dramatik i et forløb om renæssancens ændrede verdensbillede. "Når man har skullet forklare fra en scene, hvordan Tycho Brahe opdagede, at stjernerne bevægede sig på himlen – eller man har skullet vise hans indre konflikt over, at hans opdagelser ikke stemte overens med de videnskabelige teorier – ja så forstår man det bare bedre, end hvis man læser det i en bog," siger Lene Gade. "Men det er selvfølgelig mest i studieretningsfagene engelsk, samfundsfag og dramatik, at vi arbejder tæt sammen", siger Peter Balslev. "Når eleverne sidder med Shakespeares sonetter eller et uddrag af *Romeo og Julie* i engelsk, så hjælper det utroligt på forståelsen, hvis vi i dramatik går på gulvet og spiller Shakespeares scener. Og eleverne husker bedre med kroppen end med hovedet, så når vi kommer til eksamen, har de en dybere forståelse af de engelske tekster".

Og på samme måde, når samfundsfag arbejder med segment-analyse. Det bliver mere konkret og nærværende, når eleverne i dramatik opbygger en karakter fra det blå eller det rosa segment: hvordan taler hun,

Fra forestillingen Uranienborg. Foto: Per Mikkelsen.

hvad siger hun om sin familie osv? Så kan man improvisere en lille scene, hvor karaktererne mødes – og i de spændinger, der opstår, kan man helt konkret mærke forskellene i den måde, vi opfatter os selv og andre på.

I gymnasiet skal eleverne skrive en række større opgaver. Her kan dramatik også være med, når faget indgår i en studieretning. "Vi har netop afsluttet et forløb om *Attempts on her life* af den engelske dramatiker Martin Crimp", siger Lene. "Eleverne analyserede teksten i engelsk, så spillede vi udvalgte scener i dramatik og tog på turné med det – ja, musik-eleverne var også med – og som afslutning skrev de en opgave, hvor de kom med deres begrundede bud på, hvordan andre af scenerne i *Attempts* kunne realiseres", siger Lene.

Dramatik på højt niveau

Siden gymnasireformen har dramatik været et såkaldt profilfag på Morsø Gymnasium. Det vil sige et fag, som man giver særlig opmærksomhed – og ressourcer. Det betyder, at eleverne for eksempel når at lave et ekstra projekt i forhold til et normalt B-niveau. "Vi er virkelig privilegerede med vores B+-niveau", griner Peter. "Ellers kunne vi slet ikke lave alt det, vi gør i dag – især i forhold til at samarbejde med andre A-fag". Det har nemlig vist sig særdeles svært at få samarbejdet mellem fagene til at fungere rundt om på landets gymnasier. Det var ellers et af formålene med reformen: at øge det tværfaglige samarbejde. Peter forklarer: "I vores forsøg fandt vi ud af, at dramatikfaget fungerer rigtig godt i samspil med en lang række fag, og derfor er vi nok noget foran, når det gælder om at tone teaterlinjen". Men der er stadig et stykke vej op til det A-niveau, som Morsø Gymnasium gennemførte som et forsøg for to årgange af studenter i 2003-2007. "Det vi savner mest er den skriftlige dimension. A-niveau-fag har rigtig mange timer til det skriftlige arbejde, og eleverne kan komme til skriftlig eksamen. Og det er jo et faktum, at faglig skrivning støtter indlæringen,

så vi nåede simpelt hen længere i forsøgsårene, hvor der var afsat tid til at skrive anmeldelser eller analyser af de forestillinger, vi så. Eller vi kunne bede eleverne

Situation fra dramatikundervisningen på Morsø Gymnasium.
Foto: Christian Leicht Jensen.

udarbejde et bud på, hvordan en tekst kunne realiseres – med skitser af scenografi og det hele. Så længe man bare skal snakke om tingene er det forholdsvis uforpligtende, men når man skal til at skrive om det, så opdager man, hvor problemerne ligger – og tvinges til eftertanke".

En anden begrænsning ved, at dramatik nu kun har status af B-niveau er, at det afsluttende StudieRettingsProjekt i 3.g bliver styret af A-niveaufaget. På Morsø Gymnasium er dramatik kombineret med engelsk på A-niveau, og det betyder, at eleverne kun kan arbejde med engelsksproget dramatik i den afsluttende opgave. "Det er en irriterende begrænsning", siger Lene, "...for der findes jo masser af spændende dramatik, som eleverne så er afskåret fra at fordybe sig i."

"Ja, vi har aldrig fået en god forklaring på, hvorfor dramatik ikke kan være et A-niveau-fag", tilføjer Peter, "så vi må jo bare blive ved med at argumentere for, at det faktisk er en god idé"

Alle børn skal opleve en succes, når de spiller skoleteater

Af Peter Rafn Dahm

Folkeskole- og dramalærer Jette Malmkov fortæller om et langt lærerliv med skoleteater

Jette, hvornår og hvordan kom du i gang med at lave teater i folkeskolen?

I 1976 blev jeg ansat på Toreby skole, hvor der var tradition for skolekomedier. Kirsten, en ældre kollega, der stod for skolekomedien, gjorde mig til sin hjælpelærer og blev min mentor. Jeg havde selv spillet teater i nogle år og synes det var spændende at få lov til at være med. Efterhånden overtog jeg mere og mere og fik tanken: Hvorfor skal det altid være en bestemt klasse, der spiller skolekomedie? Hvorfor ikke tilbyde det til alle de børn, der har lyst? Og som tænkt, så gjort. Næste tanke var: Hvorfor skal børnene ikke også lære noget? Så de ikke blot står på scenen og "lirer" replikker af, men også ved hvad de gør og hvorfor. Og så startede jeg et dramahold op på skolen, samtidig med at jeg også havde et dramahold i ungdomsskolen. Nu var vi nået hen sidst i 80'erne, og her begyndte vi at tage på DATS' børne- og ungdomsteater festivaler med vores forestillinger. På det tidspunkt var min inspektør med som orkesterleder, viceskoleinspektøren var med som tekniker og der sad to lærere i orkestret (foruden alle børnene). Så man kunne virkelig tale om, at det var et skoleprojekt. Baseret på, at vi undervisere alle gjorde det frivilligt – og nød det. Skolens eneste udgift var faktisk rejse og ophold, når vi var af sted.

Teater blev en skoleprofil

Nå, men jeg fik altså vind i sejlede med skoleteatret. Det rygtedes, hvor sjovt det var at komme på festival, og rigtig mange børn meldte sig til drama. Så vi kom op på to teater/drama-hold. Et for de små fra 2. til 4.-5. klasse, og et hold fra 5. – 7. klasse. Derudover havde jeg de store i Ungdomsskolen. Det blev til 3 forestil-

linger, jeg lige skulle "fyre af" om året. Men det betød også at teater blev en meget vigtig del af vores profil på Toreby skole: "Se hvad vi er med til at skabe. Det er sjovt det her". Drama er synligt, både i skolens målsætning og i inspektørens årsrapporter. Det betød så også, at man gav faget timer. De små fik to timer om ugen frem til jul, hvor vi sluttede af med en forestilling. De store lavede skolekomedien og de havde 2 timer om ugen i ¾ år frem til marts, hvor vi spillede til skolefesten.

DATS festivalerne blev guleroden for dramaholdet

I starten var ungdomsskole-drama også en del af skoledagen, hvor vi arbejdede fra 13-15. Men senere blev undervisningen flyttet til fritiden og aftentimerne. Det var disse unge-hold vi tog på DATS festival med. Første gang i Esbjerg i 1992. Og det var en fantastisk oplevelse. Ungerne snakkede med en hel masse andre unge. Man vurderede hinandens forestillinger:

Jette Malmkjær foran scenografi og rekvisitter fra flere årtiers skoleforestillinger. Foto: Peter Rafn Dahm.

"Aaj, se hvor gode de er, det vil vi også lære – og prøve – og kunne". Og festivalen blev helt klart guleroden, når man skulle vælge drama: "Skal vi på festival i år?"

Grænseoverskridende teateroplevelser

På et tidspunkt, hvor jeg var med i Ungdomsudvalget i DATS, var jeg til konference i Østrig, og kom i snak med Roman fra Tjekket. Vi blev gode venner og igennem 3 år besøgte vi hinanden med vores teaterhold. Vi kom ned og spillede på et stort teater (hvad børnene jo aldrig havde prøvet før). Og vi var ude og spille på skoler, hvor eleverne kom for at få autografer bag efter. Vores børn blev nærmest betragter som "stjerner", så de var jo helt oppe at køre. Børnene boede hos lokale familier og måtte bare klare sig på bedste beskub – på engelsk. Kulturen var jo også anderledes, så der var både sprogbarrierer og "kulturшок", der skulle overvindes. Jo, de teaterture bød på store og grænseoverskridende udfordringer. Men det blev til uforglemmelige oplevelser, som man talte om i årevis bagefter. Og mens det stod på, var det virkelig et trækplaster for skolen – og vi søgte og fik faktisk økonomisk støtte mange steder fra.

Fjeren og rosen – stort, sjovt og dyrt

Det betød også, at vores skole kom med i det store DATS projekt "Fjeren og Rosen", hvilket er noget af det største og sjoveste, jeg nogensinde har været med til. Hele mellem skolen deltog i projektet. Vi havde back up fra professionelle konsulenter, og for første gang i mit liv havde jeg folk til at tage sig af de forskellige praktiske teaterfunktioner. Wau! Desværre varede det jo kun et år. Projektet var dyrt for skolen at være med i, men vores inspektør var helt med på satsningen.

Jeg har fået rigtig meget "foræret" i mit skoleteater arbejde

I det hele taget har Toreby skole altid bakket mig op i teaterarbejdet. Også uddannelsesmæssigt. Jeg havde deltaget i et utal af kurser og var også med på en af de første DATS Grunduddannelser. Men jeg manglede den pædagogiske dimension (det var før der fandtes en Lederuddannelse i børne- og ungdomsteater, red). Så i 1988 tog jeg den teatervidenskabelige grunduddannelse på Københavns Universitet. Som den snor der kunne binde alle perlerne, jeg allerede havde samlet, sammen. Endelig tog jeg også Diplomuddannelsen i Drama, da den blev udbudt. Og min skole betalte for begge uddannelser. Selv skulle jeg blot "investere" min tid i det, så jeg brugte stort set alle weekender og ferier, mens det stod på. Men jeg brændte jo for det og havde det inde i min undervisning. Der-

ved var der meget jeg kom "gratis" til, da jeg jo havde en praksis, jeg kunne hæfte studierne op på. Summa summarum: Jeg synes jeg har fået rigtig meget "foræret" i mit skoleteater arbejde. I dag er sådan noget ikke muligt længere. Det er tiden i dag slet ikke til, er jeg bange for.

Skoleteatrets "storhedstid" og dets pædagogiske styrke

Men interessen for vores teater var sørme også stor "dengang". Toreby skole havde virkelig et ry ude i byen. Man skulle bare se skolekomedien! Ofte måtte vi arrangere indtil flere generalprøver for at få plads til alle de interesserede. Og jeg blev lånt ud til andre skoler som teater/drama konsulent – når de skulle lave skolekomedie. Jo det var virkelig en fjer i hatten. I dag er det blevet sværere. Når riget fattes penge, er det ikke teater man satses på. Selv om jeg, personligt, ikke forstår det. Du får jo ikke en dårlig læser til at læse ved bare at smide flere læsebøger og -timer i hovedet på ham eller hende. Jeg havde en dreng i Toreby, der ikke kunne læse. Han kunne godt forstå og gennemskue tekster, men læse kunne han ikke. Da han skulle have sin første rolle, ringede jeg til hans mor og spurgte, om hun ville hjælpe ham. Det ville hun, og de knoklede sammen med tekst og rolle. Og det endte med, at han spillede hovedroller og virkelig voksede, både fagligt og personligt.

Fagligheden strammer til

Men det glemmer man i dag. Selv de sidste år på Toreby skole kunne jeg mærke, at det begyndte at stramme til fagligt. Der skulle undervises, så man kunne honorere kravene til prøverne. Det er ikke sådan, at man ikke gerne vil drama og det kreative. Der er bare ikke længere tiden til det. Der ikke længere pengene til det. Og det er ikke bare et prioriteringsspørgsmål. Det er meget svært (for skolelederne) at få enderne til at mødes ude på skolerne. Men jeg kæmper da stadig. Nu skal jeg jo starte forfra her på min nye skole, Sundskolen, hvor vi fra Toreby er havnet nu. Dengang på Toreby skole, var der elever, der nåede at have drama i 7 år. Og mange har taget Drama med sig videre i livet. Her skal vi til at bygge en kultur op fra grunden.

Gode råd fra en erfaren teaterunderviser: Børnene skal føle sig trygge og opleve succes!

Man skal lytte. Til de forventninger børnene kommer med. Veje dem op mod sine egne. Jeg har aldrig valgt et stykke på forhånd og så bare "passet børnene ind". Aldrig, aldrig, aldrig. Jeg er nødt til at møde børnene og lære dem at kende, for at vide om de er "trolde"

eller "prinsesser", før jeg vælger stykket og udfordringen. Mine overskrifter i teaterarbejdet er - *At respektere hinanden*. Man skal lære at kende og anerkende hinanden. *Disciplin*. Hvis ikke man er disciplineret går det hele i vasken. *Tryghed*. Man skal føle at man kan klare det, at man ikke gør noget forkert. Man griner altid med og ikke af hinanden. Så kan jeg skubbe til den enkelte, lidt eller meget, alt afhængigt af hvor parat den enkelte er. Jeg forsøger altid at give børnene roller, de kan forholde sig til. Noget der falder natur-

ligt for dem. Så skal de ikke instrueres så meget, og de bliver naturlige på scenen, i stedet for forkrampede. Jeg prøver altså at fremelske det børnene allerede har i sig, så det bliver en del af den rolle de spiller. Det er så vigtigt at give dem en succesoplevelse!

Forestillingen: Den store og evige udfordring

Vel er drama et eksamensløst fag, men vi er faktisk til eksamen hvert eneste år: Når vi viser vores forestilling. Dramafagets og -holdets succes hænger altid

nøje sammen med slutproduktet, teaterforestillingen. Får publikum en oplevelse, de kan spejle sig i, og som giver lyst til selv at prøve? Og får holdet en oplevelse, der giver lyst til at blive ved – og anbefale det til andre? Forestillingen er målet. Guleroden, der også skal få os igennem de kedelige faser, hvor der kæmpes med tekst, arrangement og at få det hele til falde på plads med de mange forandringer, der kommer til undervejs. Det er ikke kun sjov. Det er også hårdt arbejde. Men det ved børnene. For de får det at vide lige fra starten.

Er det sliddet værd Jette?

JJA. Der har været rigtig mange år, hvor jeg, stående i orkanens øje, sagde til mig selv: "Det her det gør du aldrig mere!" Men så oplever jeg euforien lige før første forestilling. Jeg oplever de gamle elever komme og spørge: "Har du brug for hjælp, Jette?" Eller de kommer bare for at "snuse" til stemningen i sminke-rummet. Selv kan jeg også finde på at begynde at tude fordi det er blevet så fint det hele. Og så er alt sliddet jo glemt.

FEMMØLLER EFTERSKOLE - KLAR TIL TURNE

Af Eva Klinting

Lige nu summer Femmøller Efterskole af musik. I nogle musiklokaler er det Prince, der indøves. I andre er det gamle groovy Motown-numre, der får en tur. I teatersalen

øves der dans og skuespil, og krea er fuld af materialer i farverne Pink og Purple.

Jeg arbejder på Femmøller Efterskole tæt ved Ebeltoft. Sammen med 5 andre teaterlærere underviser jeg på skolens teaterlinje. På teaterlinjen arbejder vi med tekstteater, performance, clowning og andet i årets løb. Lige nu her midt i foråret bryder vi skemaet og laver et stort fælles projekt sammen med skolens musiklinje.

I den periode erstatter arbejdet med teaterprojektet al den øvrige undervisning. I de to første uger sætter vi forestillingerne op. I den næste rejser vi rundt i landet med to forestillinger.

Teaterkoncerter

Efter nogle år med opsætninger af musical og musikdramaer, har vi efterhånden opbygget en tradition på Femmøller Efterskole for at arbejde med teaterkoncerter. Det har vi gjort samtidigt med at genren blev populær på de store scener, og vi har med skolen været inde at se flere af Nikolaj Cederholms opsætninger, som vi naturligvis lader os inspirere af.

Vi er tiltrukket af teaterkoncerten, fordi den sætter fokus på det, som er fælles for musikelever og teater elever, nemlig det at performe, det at skabe magiske øjeblikke og det at turde skabe nærvær. Teaterkoncertformen gør det muligt for os at give gode opgaver til mange elever, hvor den klassiske musical ofte er centreret omkring et mindre antal bærende roller.

En anden ting, som vi kan lide ved teaterkoncerten, er at Teater elever og musikelever samarbejder på kryds og tværs. Guitaristen og danseren deles om scenegulvet og solosangeren er i rolle. Vi oplever, at eleverne får en større forståelse og respekt for hinandens kun-

nen og, at de i højere grad oplever et fælles ansvar for at få tingene til at glide, når skellet mellem musikere og skuespillere ikke er der. Alle er performere.

Når musikken er udgangspunktet

På Femmøller Efterskole har vi lavet teaterkoncerter i en del år og er blevet ret vilde med det. Vi oplever teaterkoncerten som en form, der både har en klar struktur, og som alligevel giver masser af plads til at lege.

Ofte bygger vi en teaterkoncert op omkring en enkelt kunstner. Vi vælger så 10-12 sange, som udgør det dramaturgiske skelet i teaterkoncerten. Sangene bliver først og fremmest valgt ud fra deres musikalske kvaliteter. Derudover kigger musiklærerne også på om numrene egner sig til at blive omarrangeret. Når vi laver teaterkoncerter, er en del af konceptet nemlig, at numrene skal have et nyt musikalsk udtryk.

En Cohen-sang, som han selv ville fremføre melankolsk, langsomt og slæbende med sin dybe hæse stemme, ændrer fuldstændigt karakter, når den bliver sunget af en 16-årig pige med en lys sopranstemme i et helt andet arrangement, hvor rytme, tempo og feeling er anderledes. Et Prince-nummer som "Seven" får ny identitet i en a capella korudgave.

En musiklærer kan også vælge at tage en sang med, fordi den bare passer perfekt til en vild idé, som teaterlæreren har fået til en scene, også selvom selve sangen er banal og lidt intetsigende.

Et år satte vi en Bob Dylan-koncert op lige før den blev vist på Århus Teater, og sidste år nåede vi akkurat at lave en Leonard Cohen-koncert, før den kom på Århus Teater og som danse-koncert med Granhøj Dans.

Fordelen ved at arbejde med en enkelt kunstner kan være, at sangteksterne ofte har en fælles grundstemning, der skaber en rød tråd i ens forestilling. Det kan være spændende for os og for vores elever at dykke ned i en stor kunstners verden. Det giver os mulighed for at forholde os til de spørgsmål til livet, som netop den kunstner kredser om.

Andre gange har vi alligevel valgt at arbejde på tværs af forskellige kunstnere og genrer, og er i stedet startet med et tema som f.eks. "krig" eller "kærlighed". Så er vi så gået på jagt efter forskellige sange, der forholder sig til temaet. Det giver en rød tråd på en anden måde og kan også være spændende at arbejde med.

Lige nu er vi på Femmøller Efterskole i fuld gang med to teaterkoncerter, som vi vil rejse rundt med i Danmark i uge 13. Vi spiller på andre efterskoler, som i år er Askov Efterskole, Hoptrup Efterskole, Lunderskov Efterskole, Klejtrup Efterskole, Mellerup Efterskole og Langeland Efterskole.

Den ene af de teaterkoncerter er bygget op omkring kunstneren "Prince". Forestillingen kommer til at hedde "Vanity". Temaer, som ligger i teksterne, og som vi tager fat i er forfængelighed, grådighed, stolthed, vrede og ...

Den anden hedder "Heard It Through The Grapevine" og er bygget op over svedige motownhits, som vi omarrangerer og sætter i scene. Her tager vi udgangspunkt i den boblende stemning af fest og livsvilje, der ligger i musikken.

Det fiktive univers

Når man laver en teaterkoncert er man ikke bundet af at skulle skabe et plot. Figurerne på scenen skal ikke gennemgå en moralsk udvikling. Vi er langt fra den klassiske berettermodel. I stedet for at lede efter et plot, arbejder vi mere lyrisk og leder efter magien på

scenen. Vi forsøger at skabe et univers, der understøtter en bestemt stemning. Så mens vi går på jagt efter de gode numre, begynder vi også at kredse os ind på et fiktivt univers.

I vores Cohen-forestilling, var det fiktive univers, som vi valgte, meget konkret og kom til udtryk bla. i scenografien. Scenografien var Chelsea Hotel, hvor Cohen har tilbragt meget af sin tid. Hotellet befolkede vi med forskellige gæster, der alle havde mistet et eller andet værdifuldt. Vi kaldte forestillingen "Beautiful Losers" efter en roman af samme navn, som Cohen har skrevet, da han var yngre.

Den lidt livstrætte og melankolske stemning, der kan lægge sig over hotelgæster, og som vi ser i Cohens tekstunivers, forsøgte vi at ramme ved at lave en farvekode. Alt i scenografien dvs. kulisser og kostumer var holdt konsekvent i brunt, dog med detaljer i rødt.

I år er det en helt anden sag. I teaterkoncerten "Heard It Through the Grapevine" forsøger vi at ramme det boblende og livsnydende i motown-musikken ved at skabe en scenografi, der minder om en frisørsalon. Også i år arbejder vi med en farvekode – denne gang er alt på scenen pink med detaljer i limegrøn.

TEATERLÆRERENS STORE PROJEKT

Af Eva Klinting

I Danmark har vi en masse efterskoler, hvor unge mennesker kan tilbringe et vigtigt år i deres liv. Efterskolerne er vidt forskellige, for som frie skoler, kan de selv definere, hvordan deres profil skal se ud. Blandt disse finder vi også en lang række efterskoler, der lægger stor vægt på deres undervisning i teater.

Hvis man er så heldig at blive ansat på en af landets teater efterskoler, har man mange skønne oplevelser foran sig, men man har også en opgave, som kan give én sved på panden. Det er det store teaterprojekt.

Det store teaterprojekt er noget, der tillægges stor betydning på skolerne og som eleverne glæder sig til hele året. For den enkelte skole er det store teaterprojekt også forbundet med prestige. Det er her, vi viser omverdenen, hvad eleverne kan, og hvad skolen kan. Derfor er der også skudt en del timer og kroner efter projektet.

Når man som helt ny teaterlærer skal stå i spidsen for et teaterprojekt med 100 efterskoleelever, er det noget, der kan give lampefeber og søvnløse nætter.

Opgaven er stor, fordi der så meget, der skal koordineres. Teaterlæreren skriver lange lister med elevers og kollegers opgaver, laver prøveplaner, tegner scenografi og kostumer og indkøber materialer, laver aftaler med kontoret og med køkkenet, skriver pressemeddelelser og forsøger at danne sig et overblik over, hvor langt vi er, og om vi overholder vores deadlines.

Opgaven er også overvældende, fordi der med så mange menneskers temperamenter, relationer og behov kan opstå så mange hændelser, som det er umuligt at forudsige, og som man må tackle hen ad vejen.

Min baggrund

Jeg har efter 12 år som teaterlærer på Femmøller Efterskole haft mulighed for at sammenfatte nogle af erfaringer, som teaterlærere har gjort sig med at gennemføre teaterprojekter med børn og unge i den store skala. Det er blevet til bogen "Det store teaterprojekt – teatararbejde i efterskolen". Bogen bygger på de erfaringer, som jeg selv gjort mig og på erfaringer, som andre teaterlærere generøst har delt med mig.

Formålet med bogen var til at begynde med meget pragmatisk. Jeg ville lave en slags how-to-do-it-ma-

nual til nye teaterlærere. Udgangspunktet var, at når man vil gennemføre et teaterprojekt i god stil, handler det altid om planlægning, og jo større et projekt er, jo vigtigere er det at planlægge grundigt. Det er en holdning, jeg deler med mange andre teaterlærere.

Men gennem samtalerne, blev det klarere for mig, hvad der egentligt er på spil, når teaterlæreren går på arbejde.

Man skal vide, hvad man vil

Når man tager en uddannelse på en af landets skuespillerskoler, på musikonservatoriet, på dramaturgi eller teatervidenskab, så gør man det ud fra et brændende ønske om at skabe stor scenekunst. Man elsker teater.

Ønsket om at lave stor scenekunst ændrer sig ikke, selvom man af forskellige grunde får arbejde på en efterskole. Det er stadig ambitionen om at skabe magiske øjeblikke på scenen, der driver én. De øjeblikke af intenst nærvær, hvor tiden står stille og publikum synes opslugt af det, der sker.

Som teaterlærer på en efterskole har man specielle arbejdsvilkår, der tvinger én til at være meget effektiv. Man har typisk et sted mellem én og tre uger til at sætte en forestilling op med 50-100 unge skuespillerspirer. På den tid skal man ikke bare øve teater, musik og danse men også bygge scenografi og sy kostumer.

For at det kan lade sig gøre at skabe en flot teaterforestilling, skal man vide, hvad man vil. De fleste teaterprojekter starter med en god historie eller en god ide til noget visuelt. En god historie kan være nedfældet i

et manuskript, det kan være et eventyr eller en myte, eller det kan være en helt ny historie, som man selv skriver sammen med sine elever. Måske improviserer ens elever den frem. En god ide til noget visuelt kan være et billede, man ønsker at give liv, eller et eksperiment man ønsker at afprøve, som "Kan det mon lade sig gøre at ophæve skuespillers tyngdekraft, så de flyver rundt i rummet?" eller "Hvordan virker det hvis alt på scenen er pink?"

Det er ikke afgørende, hvad man vælger at arbejde ud fra, men det er afgørende, at man vælger noget og holder fast ved det, som er den røde tråd i ens arbejde. Især, hvis man gerne vil inddrage elevernes ideer, er det vigtigt, at alle kender den grundlæggende idé med forestillingen.

Der er forskel på, hvordan teaterlærere arbejder. Nogle arbejder meget struktureret og har gennemtænkt det meste på forhånd, mens andre har en mere løs skitse med, når de går ind i øvelokalet. Begge dele kan lykkes, men succesen afhænger af, at man ved, hvad man vil. At man kender både sit mål og sit udgangspunkt.

Det er klart, at den færdige forestilling kommer til at fylde meget i alles bevidsthed. For både elever og lærere, er det en slags offentlig eksamen, når tæppet går på premiereaftenen. Ganske vist en meget festlig én af slagsen, men dog en prøve på, hvad man kan på en scene.

Ønsket om at forandre

Som teaterlærer er der også noget andet, der driver én, og det er ønsket om at forandre. Vi har, som lærere på en efterskole, hele blikket på vores elever. Hvornår lærer de noget? Hvornår oplever de noget nyt? Hvornår arbejder de godt sammen, og hvornår bryder de grænserne for, hvad de plejer at kunne.

Magiske øjeblikke opstår ikke kun på scenen men i allerhøjeste grad i øvelokalet. I øvelokalet arbejder teaterlæreren ikke kun ud fra en kunstnerisk ide men også ud fra ønsket om at forløse talent. Talent forstået som skjulte evner og en skjult energi i et ungt menneske.

Man skal turde bryde rytmen

Magiske øjeblikke opstår, når det uventede sker. I øvelokalet har vi mulighed for at give elever opgaver, som de ikke forventer at få. Vi kan vise dem tillid og vi kan støtte dem i at afprøve nye sider af deres formåen.

Vi kan tale til dem på en anden måde, end vi plejer, fordi vi som instruktører måske nok er autoriteter, men vi er også fælles om at afprøve noget.

En vigtig del af teaterlærers arbejde er at give en elev lige præcis den opgave, som gør, at eleven skal stå på tær for at løse opgaven. Vi ønsker ikke at give eleven en let genvej til succes. Vi ønsker at give vores elever oplevelsen af, at de kan meget mere, end de selv ved. Derfor skal vi heller ikke give dem for lette opgaver. De skal udfordres.

Teater er en fælles fest.

Teater er en fælles fest ikke kun for eleverne men også for de lærere, som arbejder sammen omkring projektet. I mine samtaler med teaterkolleger på andre af landets teater efterskoler, kom det gang på gang frem, hvor vigtigt forholdet til kollegerne er.

Forholdet til kolleger er selvfølgelig altid vigtigt på en arbejdsplads, men et teaterprojekt er en mulighed for, at man arbejder sammen på en anden måde end til daglig. Særligt forholdet til musiklærere og billedkunstlærere er vigtigt, men mange steder er det store teaterprojekt en fælles event for alle skolens ansatte.

Et vellykket teaterprojekt kan påvirke skolens samarbejdskultur længe efter. Så midt i al tumlen med kostumer og rekvisitter er det smart at have øje for sine gode kolleger.

Teaterlinien – derfor!

Af Astrid Lakjær

På Ingrid Jespersens Gymnasieskole i København tilbydes udover den almindelige undervisning i gymnasiet fagække også fire frivillige linjefag: *Ritmisk Linje*, *Kommunikationslinjen*, *Naturvidenskabelig Linje* og *Teaterlinjen*. Denne fjerde linje har Rampelyset sat sig for at undersøge nærmere.

Først har vi mødt eleven Rasmus Skaarup fra 2.E, som både har faget Dramatik og går på Teaterlinjen. Det har derfor været oplagt at spørge ham hvilke overvejelser han har gjort sig om disse to tilgange til teater. Anne Müller er Teaterlinjens underviser, og fik sammen med skolens rektor Otto Strange Møller for to år siden visionen om at skabe Teaterlinjen. Rampelyset har taget en snak med ankerkvinden for linjen for at få et indblik i hendes bevæggrunde for at insistere på en fjerde linje til gymnasiet frivillige linjefag. Til sidst har vi sat rektor i stævne for at høre hans visioner om Teaterlinjen nu og i fremtiden.

Rasmus Skaarup, elev på Teaterlinjen: "Jeg ved faktisk ikke om jeg ville have valgt dette gymnasium, hvis det ikke var for Teaterlinjen..."

Rasmus – fortæl mig først hvad I laver på Teaterlinjen

Vi har undervisning på Teaterlinjen to timer om ugen, og derudover tager vi meget i teatret, hvor vi tit bagefter taler med de medvirkende – både skuespillere og instruktører. I begyndelsen af 1.g arbejdede vi f.eks. med *Den Unge Werthers lidelser*, som spillede på Det Kongelige Teater. Dette stykke anvendte Brechts begreb "Verfremdung", hvor man skulle tale ud til publikum og det var noget, jeg overhovedet ikke havde prøvet før. Det virkede meget underligt at skulle gøre det, men det endte med at blive megafedt. Jeg har også været i praktik på teater Republique under deres Hamletforestilling, hvor vi så hvordan forestillingen blev til.

Hvad var det bedste ved din praktik på teater Republique?

Instruktøren! Der er nogen instruktører, som har hele forestillingen planlagt inde i hovedet. Så er der også nogen, der har gjort sig nogle overordnede tanker og som siger til skuespillerne "Okay, hvis I bare gør det og det, så er det fint". Og ham her instruktøren, der lavede Hamlet, han var sådan en blanding af disse to typer – nogen gange var det hele fuldstændigt planlagt og andre gange måtte skuespillerne bare slå sig løs. Det var ret spændende at følge.

Du har haft Dramatik på C-niveau i 1.g og skal have B-niveauet i 3.g. Hvad kan Teaterlinjen, som Dramatikfaget ikke kan?

Jamen, undervisningen i Dramatik er baseret meget på teori. Den teoretiske dimension har vi ikke på Teaterlinjen, så det handler meget mere om, at man *gør* teater. F.eks. hvis jeg skulle forklare Verfremdungs-begrebet ville jeg måske ikke være ligeså kvalificeret til det nu, som jeg var sidste år som Dramatikelev, men jeg ville kunne *gøre* det i modsætning til sidste år, så det er mere en følelse man har i sig selv indeni, hvor man ved "okay, det er sådan her det skal være", selvom man måske ikke helt kan forklare det.

Hvad betyder det for dit sociale liv her på skolen, at du har Teaterlinjen?

Jeg har helt klart fået nogen venner jeg ikke ellers ville have fået, fordi vi jo er på tværs af klasserne. Teaterlinjen er derfor med til, at jeg kender årgangen bedre.

Ville du have lyst til at være på Ingrid Jespersens Gymnasieskole, hvis det ikke var for Teaterlinjen?

Jeg har været på skolen siden børnehaveklassen, så da jeg var færdig med 9. klasse tænkte jeg: "Ej, Rasmus, du skal sgu ud og prøve noget nyt". Men så hørte jeg, at man ville starte Teaterlinjen samme år, som jeg skulle i gymnasiet – og så tænkte jeg: "Det er bare alt, alt for fristende". Derfor valgte jeg at tage min studentereksamen her. Jeg ved faktisk ikke om jeg ville have valgt IJG, hvis det ikke var for Teaterlinjen...

Hvad skal du bruge Teaterlinjen til, når du er færdig med gymnasiet?

Jeg vil gerne være skuespiller og arbejde med teater, så det er primært det jeg vil bruge det til. Men ud over at lære noget om skuespil og hvad man gør på scenen, så har vi også lært vildt meget af at se andres forestillinger – både amatører og professionelle. Før i tiden når jeg så en forestilling kunne jeg sige "den er god" eller "den er dårlig", men nu har vi fået et stort kendskab til skuespilteknik, instruktion, scenografi og alt det andet, og nu har jeg fået et sprog, der kan beskrive det.

Vil du anbefale andre elever at tage Teaterlinjen?

Jeg synes det er noget man skal prøve, hvis man interesserer sig for det. Jeg kan huske, at der var nogen, der hoppede fra i starten, fordi de ikke tog det seriøst. Og det skal man virkelig.

Vil du opfordre andre gymnasier at oprette en Teaterlinje?

Ja, det synes jeg ville være en fed idé. Dramatik har man jo på mange skoler, men Teaterlinjen giver altså eleverne mulighed for ikke kun at lære noget teoretisk, men også at få det ind og lære det med kroppen.

Anne Müller, Teaterlinjens ankerkvinde: "Min vision er at lade eleven lære om teater ved at lave teater"

Hvad ligger til grund for at skabe Teaterlinjen?

Der var så mange dygtige, kreative elever på gymnasiet, som jeg tænkte det kunne være spændende at arbejde med. Og så tænkte jeg også, at det kunne være inspirerende at prøve at arbejde med teater på en anden måde end det vi gør i Dramatikfaget.

Hvilke elementer består Teaterlinjen af?

Overordnet set vil jeg gerne have eleverne igennem fire søjler: skuespiltræning, iscenesættelsesstrategier,

performativ æstetik og til sidst deres afslutningsforestilling, men hvordan jeg når det igennem er meget forskelligt fra år til år, og meget afhængig af hvad for nogle projekter jeg kan få lov at låne fra de professionelle teatre. Teaterlinjen er nemlig bundet op på projekter, som vi udarbejder i tæt samarbejde med teatre i København.

Hvad har din vision været på Teaterlinjens vegne?

I høj grad har min vision været at lære om teater ved at lave teater. For mig at se er teater i bund og grund en fornemmelse, der kræver erfaring eller æstetisk sensibilitet: Altså hvis man vil være god til at lave teater, så bliver man nødt til at øve sig. Og det er ikke kun ved at sætte sig ned og lære nogen replikker, det er også at sætte sig ind i hvad teaterapparatet egentlig går ud på. Og derfor har min vision været at åbne teatret for eleverne – og det føler jeg egentlig er lykkedes meget godt hidtil.

Har du fået nogen overraskelser undervejs?

Det første hold, som jeg nu er ved at være nået til afslutningsprojektet med, har bare taget det jeg ville med Teaterlinjen og udfyldt det 120 %, så jeg er egentlig blevet overrasket over, at det kunne lade sig gøre. Og jeg er også blevet overrasket over, at potentialer er så stort. For mig at se er det virkelig en solstrålehistorie!

Er der nogen synlig effekt ved Teaterlinjen – hvor kan man mærke, at skolen har sådan en linje?

Først og fremmest synes jeg, at vores skolekomedie nu bliver nødt til at tage sig selv alvorligt hvad angår teater! Vi har i kraft af Teaterlinjen fået nogle knald-

Teaterlinjen – derfor!

dygtige skuespillere, som højner det fælles udtryk. Derudover synes jeg også, at linjen har åbnet op for nogle andre typer elever, der nu bliver synlige på skolen, og det er jo super!

Hvad er planerne fremover for Teaterlinjen – giver den stadig mening at have på skolen?

Ja, det giver stadig mening! Efter disse første år med to fantastiske hold skal jeg nu til at redefinere hvad linjen fremover skal byde på. Fra at det hovedsagligt var mit projekt og mig, der lavede denne linje, skal Teaterlinjen finde en ramme nu, som er Teaterlinjen selv og ikke bare lig med Anne Müller.

Ville du opfordre andre gymnasier at oprette en Teaterlinje?

Det kan jeg jo kun sige ja til, og det kan jeg, fordi det

giver et kæmpe potentiale for skolen. Det der er så specielt ved vores gymnasium er, at vi med Teaterlinjen lægger os i en tråd af frivillige linjefag, der giver eleverne mulighed for at fordybe sig; det er ikke bare en eftermiddagsaktivitet a la "Kom og improvisér hver anden tirsdag". Det betyder alverden for projektet.

Hvor er Teaterlinjen om 10 år?

Så er den bare et vildt godt sted for københavnske gymnasieelever, der vil noget med teater. Og den har etableret sig som en linje man kender, når man interesserer sig for teater og man skal vælge gymnasium. Og jeg håber, at både vi og de professionelle teatre ude omkring os fortsat kan forstå potentialet i vores sparring.

Rektor Otto Strange Møller: "Det er svært at flygte eller multitaske, når man sidder i teatermørket eller når man står på scenen"

Hvad er formålet med Teaterlinjen set fra rektors synspunkt?

Formålet med Teaterlinjen er at give eleverne et ekstra kvalitativt tilbud. Gennem undervisningen stifter man bekendtskab med en central og vigtig kunstart – teatret – både ved selv at beskæftige sig med det og ved at se det. Det andet som også ligger mig meget på sinde er, at undervisning i drama og teater om noget er i stand til at uddanne de unge mennesker i formidling. Jeg opfatter, at Teaterlinjen giver de unge færdigheder i at træde frem på en scene og i forsamlinger, i at formulere et budskab, og ikke at være bange for at bringe sin krop, sin stemme og hele sin person i spil. Det tror jeg er meget centralt, fordi de fleste unge vil komme til at skulle gøre det senere i deres arbejdsliv.

Hvad kan Teaterlinjen, som Dramatikfaget ikke kan?

Teaterlinjen er jo et tilbud til de elever, som ikke nødvendigvis ønsker faget Dramatik. Disse elever kan her alligevel stifte bekendtskab med teaterlivet og med at stå på en scene. Derfor synes jeg, at det er et særdeles godt tilbud, fordi der kan være mange elever – det håber jeg – som kunne have lyst til det, og som kunne have brug for det.

Hvilken vision har du haft om Teaterlinjen?

Min vision med linjen er at bidrage til skolens kreative profil, hvor det at stå på scenen i forvejen spiller en meget central rolle i form af vores Rytmiske Linje, og hvor medie-fag i forvejen har elevernes stigende inte-

Rektor Otto Strange Møller.

resse, når de vælger valgfag. Derfor syntes jeg, det var centralt og vigtigt at tilføje den sidste dimension; teatret. Jeg betragter teatret som en mere og mere vigtig kunstart, og det gør jeg fordi den er fjernet fra digitaliseringen. De andre kunstarter; billedkunst, medie-fag, og musik er afhængige af de digitale medier, og der kan man sige, at teatret står tilbage temmelig nøgent. Der er altså ikke noget medie imellem skuespiller og publikum, og derfor er det meget vigtigt at fastholde den opmærksomhed, der ligger i teater som kunstart. Det er svært at flygte eller multitaske, når man sidder i teatermørket eller når man står på scenen og praktiserer teater. Jeg tror det er en vigtig og væsentlig del af vores kultur, at vi fastholder denne fordybelse.

Hvad synes du skolen har fået ud af at have en Teaterlinje i nu snart to år?

Jeg har jo ikke noget tal eller kvantitativ metode, hvor jeg kan sige, at nu er der kommet 10 % mere lykke hos eleverne. Men min fornemmelse er, at en lang række elever har fået nogle store oplevelser ved at gå på Teaterlinjen – store oplevelser på flere måder; for det første at spille teater og få evnen til formidling skærpet, og ligeledes i høj grad at have fået et fællesskab ved at skulle producere noget, som handler om det talte ord, om nærværet og om at være tilstede. Så de to ting er jeg sikker på, at de kan tage med sig ud i livet.

Hvor er Teaterlinjen henne om ti år?

Jeg håber, at Teaterlinjen har vokset sig endnu stærkere, at der er endnu flere elever, som interesserer

sig for linjen, og jeg håber at vi kan videreføre vores tradition med at have kontakt med eksterne kulturinstitutioner. Et essentielt element for Teaterlinjen er jo netop at have en tæt kontakt til teatre i den virkelige verden, sådan som vi f.eks. for tiden har det med Teater Grob og Det Kongelige Teater.

Har du mere på hjerte om Teaterlinjen?

Det sidste jeg vil sige er, at det er fuldstændigt karakteristisk, at Teaterlinjen kun er båret af ildsjæle. Hvis der ikke er nogen voksne, der vil brænde for projektet, så eksisterer projektet ikke. Derfor sætter jeg meget stor pris på de mennesker, der vil bære sådan et projekt igennem. Det vil jeg håbe, at der bliver ved med at være, fordi der skal nemlig ikke kun faglig dygtighed til, der skal også engagement og kærlighed til.

Ring i vandet...

Ideen om en Teaterlinje som fordybelses- og læringsrum for teaterinteresserede elever og med en faglig sparring til de omkringliggende teatre er oplagt at brygge videre på for andre skoler. Rampelyset har nu i hvert fald givet bolden op; vi takker eleven, underviseren og rektoren for input og håber, at ideen vil brede sig som ringe i vandet...

Kunst og pædagogik skal gå hånd i hånd i børne- og ungdomsteaterarbejdet

Af Maria Rosenhjerter,
prof. børne- og ungdomsteaterkonsulent

Den kunstneriske dimension

I gennem de sidste 15 år har DATS haft et godt uddannelsesstilbud til alle ledere, instruktører, lærere og pædagoger m.fl., der arbejder med drama og teater med børn og unge: kurserne under Lederuddannelsen. Kurserne blev startet som en nødvendig modvægt til en udvikling, som i løbet af 1990'erne i alt for høj en grad undsagde den kunstneriske værdi i teaterarbejdet med børn og unge.

Drama og teater med aldersgruppen af børn og unge op til vejl. 17 år fremstod som et nærmest rent pædagogisk projekt – og den kunstneriske oplevelse havde svært ved at finde et fodfæste i denne forståelsestilgang. Det ønskede vi at medvirke til at få lavet om på. Og da vi efter 10 år med Lederuddannelsen gjorde status, kunne vi med glæde konstatere, at DATS' aktive tilgang til dette område – kombineret med de generelle udviklinger inden for sammenhænge mellem kunst og pædagogik i arbejdet med børn og unge – havde flyttet fokus til nu også målrettet at bevidstgøre den kunstneriske dimension i teaterarbejdet med børn og unge.

De pædagogiske redskaber

Den pædagogiske tilgang til teaterarbejdet med børn og unge var altså i 1990'erne på mange måder stadig præget af en dramapædagogisk grundform, som nok

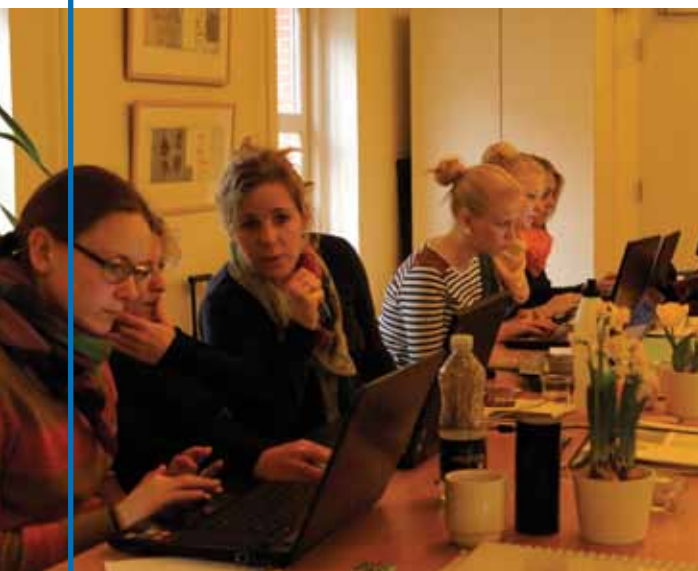
satte forskellige gode mål for arbejdet, men desværre manglede at omsætte og iværksætte det demokratiske potentiale, fokusere på det teaterpædagogiske og ikke dramapædagogiske afsæt samt synliggøre de kompetencegivende udviklingsforhold i teaterarbejdet med børn og unge.

Lederuddannelsen inkluderer derfor også meget målrettet disse vinkler i sin kursuspolitik. Vi har sat fokus på at give deltagerne redskaber til at skabe egenproducerede forestillinger, hvor børn og unge kan få direkte indflydelse på indholdet – vi går direkte efter at styrke det skuespiltekniske arbejde med børn og unge, som et nødvendigt redskab til at forløse en rolle med, og instruktørens bevidsthed om mål og metoder tilpasset aldersgruppen – og vi ansætter den personlige udvikling hos det enkelte barn/unge, som en positiv effekt af teaterarbejdet, der bør synliggøres.

Kunst og pædagogik i hverdagen

Her i 2012 må vi desværre konstatere, at kunst og pædagogik ikke går hånd i hånd inden for grundskolens fagområder. Og det er vel nærmest hovedrystende – eller måske rettere chokerende at måtte erkende, at vi ikke er nået længere. At vi nærmest har fået folkeskolen begravet i Pisa-undersøgelser, talt folkeskolelærerne ned til at være en faggruppe, man ikke længere har dyb respekt for, og fornyet læreruddannelsen uden forståelse for, hvor vigtigt det er at få sat de musiske fag som fx drama/teater på skoleskemaet. Det er her fortsat op til den enkelte lærer, om han/hun magter at inddrage drama/teater i en supplerende form enten i forhold til andre fag eller i temauger. I gymnasieskolen ser vi heldigvis dramatik som et fagtilbud inden for drama- og teaterområdet, og det kan vi så glæde os over. Men på pædagoguddannelsen er det ikke alle seminarier, der tilbyder drama/teater som et uddannelsesområde. Det er altså stadig fritidstilbudene, som skal trække det stor læs og dermed sikre, at alle børn og unge får mulighed for at fordybe sig i drama/teater.

På Lederuddannelsen ser vi ofte lærere og pædagoger, der netop søger kurserne som en inspiration, fordi de ønsker at inkludere drama/teater i deres faglige arbejde med børn og unge. Og deltagerkombinationen af frivillige ledere og instruktører for de mange børne- og ungdomsteaterhold i fritiden på amatørscenerne og lærere og pædagoger forener på smukkeste vis, det ønske DATS har til fremtiden: at drama/teater med børn og unge må blive en integreret del af hverdagen – såvel i skoletiden som i fritiden.

Fra modulet "Scenografi med IT-medier" på lederuddannelsen, marts 2012. Foto: Peter Rafn Dahm.

C:NTACT – Om Romeo, Julie og en fælles indsats for forståelse og forandring

Af Mirjam Dyrgaard Hansen, projektleder på C:NTACT

Det er tirsdag formiddag. Klokken er 10.00. Tilskuerpladserne i den gamle teatersal er fyldt til bristepunktet med skoleelever, som snakker, råber og pifter højlydt. Lyset i salen slukkes, det store jerntæppe på scenen rulles langsomt men knirkende op. Frem i lyset på scenen træder ca. 30 unge i rækker. De reciterer i kor Shakespeares prolog til tragedien om Romeo og Julie: "Vor scene er Veronas gamle stad, her skildrer vi to stolte adelsslægter.....". Da de er færdige skifter lyset på scenen, og et hårdtslående hiphop-beat brager ud over salen. Ind på scenen strømmer nu 100 teenagere. De hedder Hassan, Yasmin, Søren og Anna og 96 andre navne. De kravler op på de rå stilladser, på trapperne eller sætter sig på gulvet. Scenen er sat. 130 teenagere skal nu fortælle historien om to elskende, om og venner, om pludselig død, om forældre, om skoleskel og generationsopgør.

130 teenagere, en flok lærere, en bunke professionelle teaterfolk og et gammelt teater

Scenariet stammer fra C:NTACTs Romeo og Julie-forestilling, som i foråret 2011 for 4. gang blev sat op på Betty Nansen Teatrets gamle scene på Frederiksberg med 130 8. klasse-elever i hovedrollerne. Idéen bag projektet var den samme som de tre forrige år; at samle vidt forskellige folkeskoler fra København og Frederiksberg og skabe en synergi mellem skoleundervisning og teatrets verden og udtryksformer. I et forløb som strakte sig over tre måneder terpede

eleverne matematik, fysik og tysk om formiddagen i skolen og knoklede løs i workshops med undervisning i rap, sang, skuespil og dans om eftermiddagen på teatret. Shakespeares klassiske tragedie *Romeo & Julie* dannede igen rammen i workshoparbejdet og forestillingen, men da den personlige historie er grundstammen i C:NTACTs arbejde blev den gamle klassiske historie mixet med elevernes egne fortællinger, tekster og tanker om livet. Forløbet sluttede med et brag af en forestilling, som spillede 16 gange på Betty Nansen Teatret og blev vist for ca. 8000 publikummer.

Samarbejdet på tværs af teatrets verden og skoleverdenen er alfa og omega i Romeo- og Julie-projekterne og bygger på C:NTACTs flerårige erfaring med udvikling af skoleprojekter. C:NTACT lægger stor vægt på inddragelsen af lærernes viden og kompetencer i forløbet og oplever, at koblingen mellem undervisningsmiljøets og skolen fagligheder og teatrets æstetisk-kreative fagligheder sammen kan skabe mirakler.

"Som lærer har det været fedt at få nye idéer til, hvordan man kan gribe tingene an. Se andre mennesker løse tingene på nye måder, og i det hele taget være tvunget til at finde alternative løsninger, tilgange, aktiviteter og vinkler – fordi situationen og rammerne krævede det. Det har været guld værd at se nye kompetencer hos sine elever, opdage kvaliteter og færdigheder hos dem, som ellers var forblevet hemmeligheder – måske endda også for dem selv!"

(Natasja Nielsen, Lærer på Romeo og Julie 4, 2011)

Romeo og Julie 4.0 11. Alle fotos: Maria Fonfara.

C:NTACT – Om Romeo, Julie og en fælles indsats for forståelse og forandring

"Det er fantastisk at se en ung rod fra bandemiljøet stå og spille Romeo på Frederiksberg. Eleverne er modnet. De har lært, at verden ikke er farlig udenfor Nørrebro og de har lært at omgås andre mennesker. Det, som eleverne har fået ud af det her projekt, er meget større, end hvad vi kan give dem i den almindelige undervisning."
(Dorthe Anthony, lærer på Romeo og Julie 3, 2010)

"Det har jo været helt fantastisk at se de fællesskaber, som er vokset ud af projektet. Mine "danske" elever har i mødet med Oehlenschlägergades "etniske" elever virkelig fået en værdifuld indsigt og venskaber, de nok ikke ellers ville have fået"
(Pernille, lærer på Søndermarkskolen, 2009)

Historien om C:NTACT

C:NTACT er skabt ud fra en nysgerrighed efter at undersøge, hvad der kunne være årsag til den store marginalisering af især den muslimske minoritetsgruppe i Danmark under valgkampen 2001. I meget stærke vendinger omtalte både politikere og andre samfundsdebattører indvandrerne i Danmark som et problem, der skulle gøres noget ved. De blev ikke beskrevet som en ressource, der rent faktisk kunne bidrage både kulturelt og økonomisk til det danske samfund,

og debatten om den pågældende gruppe var meget generel uden hensyntagen til den kulturelle forskellighed, den muslimske befolkningsgruppe rent faktisk repræsenterer.

Dette undrede man sig over på Betty Nansen Teatret i København, og man begyndte som et af de første teatre herhjemme at producere forestillinger, der både i emnevalg og i casting afspejlede et flerkulturelt Danmark. Forestillingerne blev produceret under fællesbetegnelsen *De Andres Tanker*, og hele det arbejde ledte til etableringen af C:NTACT, der skabte en platform for især unges egne historiefortællinger fra nutidens Danmark.

"På scenen kan jeg være vred og ked af det. Jeg behøver ikke holde det inde. Det gør jeg normalt, fordi jeg ikke vil have, at andre mennesker i min omgangskreds skal sige, at jeg er sådan en, der er vred og råber. Og jeg kan godt lide at få lov til at vise, hvordan jeg i virkeligheden er og blive accepteret for det."
(En deltager på C:NTACT)

C:NTACT staves med et kolon i stedet for et "O". Lægger man kolonet ned, bliver det til to prikker, der symboliserer to enheder. En skuespiller og en tilskuer. En scene og en sal. En kvinde og en mand. Eller en dreng

ROMEO + JULIE + 4.0

fra Valby og en pige fra Sierra Leone. Logoet skal symbolisere mødet mellem mennesker, hvilket C:NTACT har som fornemmeste opgave at skabe muligheden for. Et møde i øjenhøjde. C:NTACT er en tro på den personlige historie som dæseåbner til en bedre forståelse for den verden, vi lever i, og C:NTACT er et konkret bud på interkulturelle handlinger.

Metoderne

Strategien i C:NTACT udmærker sig ved at tage udgangspunkt i den enkeltes egen virkelighed og de historier, der er tættest på. Teatret, filmen og radiomediet anvendes som værktøj til at skabe det interkulturelle møde mellem mennesker, der normalt ikke ville have mødtes, og på den måde opnår de medvirkende et personligt forhold til materialet, samtidig med at de bliver bevidste om arbejdet med kunstneriske udtryk som eksempelvis teater.

Alle dele af C:NTACTs kunstneriske virksomhed bliver underbygget af et gennearbejdet teoretisk grundlag i form af blandt andet undervisningsmaterialer, foredrag og rapporter, der byder publikum indenfor i en moderne kunstnerisk verden, hvor unge ikke-professionelle og deres personlige historier er omdrejningspunktet.

C:NTACT har i dag – syv år efter den første forestilling blev spillet på Betty Nansen Teatrets gamle scene på Frederiksberg Allé – etableret en ny afdeling, C:NTACT/uddannelse, hvis primære formål er at udvikle undervisningsmaterialer, der bruges i undervisningen i folkeskoler og ungdomsuddannelser. Samtidig uddannes voksne i C:NTACTs strategi og praktiske metoder. C:NTACT tilbyder to videregående uddannelser: Diplomuddannelsen i Drama og Masteruddannelsen i Teaterpædagogik. Målsætningen er at udbrede kendskabet til C:NTACTs arbejde, så lærere og undervisere i hele landet kan arbejde videre med C:NTACTs metoder i deres egen praksis.

Evalueringsrapporter fra bl.a. lærere på københavnske skoler viser, at C:NTACTs metode har en både faglig og pædagogisk positiv effekt på skoleeleverne og på den daglige dialog om svært tilgængelige emner som racisme, integration og kulturmøder.

"Mine elever fik pludselig muligheden for at arbejde på en anden måde end de var vant til. Nu har jeg undervist i integration i samfundsfag i to måneder, og så kommer C:NTACT med deres unge spillere og flytter mere på én dags arbejde med forestilling og workshop"
(Emilie Klubien, lærer på Tagensbo skole i København)

Til slut

Målet for C:NTACT er ikke at lave integrationsteater. Målet er at skabe forandringer i samfundet. Dette gøres ved at etablere nogle kunstneriske rammer, hvor mennesker får mulighed for at fortælle deres personlige historier, der kan skabe muligheder for møder mellem mennesker, der ellers ikke ville have mødtes. Den personlige historie er et vindue ind til fremmede mennesker. De får tildelt taletid på deres vilkår, og C:NTACT bidrager med en kunstnerisk ramme gennem undervisning.

Derfor kan arbejdsprocesserne i C:NTACT supplere og berige de fag, der arbejdes med i folkeskolen, og måske oven i købet udvide den læring, som finder sted. For at kunne opfylde vores målsætning er det essentielt for C:NTACT at fortsætte med at signalere en nysgerrighed i forhold til de mennesker, der enten selv melder sig til aktiviteterne, bliver rekrutteret eller deltager i skole-projekter som Romeo og Julie. Denne nysgerrighed, C:NTACT signalerer, kan direkte spores i de unge medvirkendes engagement og lyst til at fortælle deres historier.

"Jeg har lært at tænke på noget andet end slåskamp. Det har jeg lært her. Jeg elsker at prøve noget nyt. Og det her, det er noget nyt. Så jeg sagde til mig selv, at jeg ikke måtte fucke det op. Først, da jeg hørte, vi skulle lave teater, så tænkte jeg: "Årh, sådan noget bullshit", men da vi så prøvede det, fandt jeg ud af, at det var rigtig sjovt. Det var sjovt selv at skrive tekster, som rent faktisk kom med i forestillingen. Det var også dope at møde dem fra de andre skoler, I starten synes vi bare, at de var helt vildt snobbede, og nu er vi de bedste venner. Vi mødes tit på Bryggen og hænger ud!"
(Deltager i Romeo og Julie 3, 2010)

C:NTACT tager den personlige historie meget alvorligt i arbejdet med at imødekomme den målsætning som hedder:

"Gennem teatret og mødet mellem mennesker at bidrage til integration, kulturel åbenhed og et bredere multietnisk kulturliv"

Læs mere om C:NTACT på www.contact.dk

Det interaktive børneteater

Af Christine Juul Johansen

Med afsæt i børneteaterforestillingen "TrylleVims" for 3 til 6 årige børn fortæller Christine Juul Johansen fra teatergruppen "Teater Persona" om sin interesse for at producere en forestilling, der på samme tid er for og med børn.

Det hele starter med dig selv

Tanker om at producere børneteater startede med lysten til at se, rumme og mærke det enkelte barns personlighed – og give plads til at differentiere læringsmetoderne: Lysten til at fortælle og imødekomme barnets virkelighed og dets tanker herom. At give barnet myndighed over egne følelser er egentlig den grundsten, som jeg synes, teatermediet er eminent til at rumme. Jeg husker tydeligt, hvordan jeg selv følte, at min virkelighed og fantasi blev overrumplet af folkeskolens og daginstitutioners "kaspædagogik".

Min folkeskoletid var, når det handlede om didaktiske undervisningsformer, mildest talt ikke præget af innovation og fantasifuldhed fra lærernes side. Det var tydeligt, at det var mig, der skulle laves om på. Jeg anfægter ikke skolen for at ville oplyse og udvikle mig, men jeg stiller spørgsmålstejn ved, at skolesystemet ikke sikrer en integration af de kreative/musiske fag i et meget større omfang – og kun vægter de boglige fag. En mere ligeværdig vægtning vil give børn chancer for at opnå succes på flere områder, samtidig med at mennesket dannes og udvikles mere holistisk.

Denne fornemmelse af ikke rigtig at føle sig tilpas i skolen har sat sig i mig – og er nok blevet til min særlige drivkraft for at søge et andet afsæt til at udvikle og kommunikere med børn på – en anden måde, end jeg selv blev mødt med i institutionslivet: De kreative/musiske fag giver barnet en chance til at afkode lærerens og situationens hensigter mere intuitivt, hvilket er en god egenskab at udvikle, fordi denne intuitive kraft også medvirker til, at man kan mærke sig selv. Og i teater og drama mærker du dig selv!

Det var derfor en kæmpe forløsning for mig, første gang jeg hørte sangen skrevet af Pink Floyd på albummet The Wall: "We don't need any education", på Samsø Efterskole. Her blev jeg sat fri, der blev sat melodi og ord på implicite følelser, og der opstod en nærmest katarsisoplevelse. Her gik det op for mig, at jeg havde noget at fortælle andre mennesker. At sætte melodi på historier fra virkeligheden; den tanke fandt jeg autentisk og nærværende, og den optog mine tanker i lang tid.

Velkommen til dramapædagogens magiske verden

Børn skaber og lever i magiske verdener, som den voksne kun kan få et glimt af ved at sige "JA" til barnets univers og forsøge at indgå i dette med en tilstræbt form for ligeværdighed.

Jeg havde en skøn episode med en tre årig dreng i en børnehave i Vissenbjerg på Fyn. Vi legede ude på græsplænen, da han kom hen og gav mig en plastikbåd i hånden. Jeg tog imod båden og legede, at den styrede mig med al dens magi og kraft; jeg løb rundt i små cirkler og hoppede op og ned, som var det plastikbåden, der kommanderede mig til det. Båden kunne nu kun stoppes og startes igen ved at trykke på kahytten, og drengen morede sig gevaldigt med at trykke på "knappen" og se min reaktion på hans aktion. Her opstod et både stort og langt magisk øjeblik. Og alt sammen blot initieret af et ja fra en voksen til et barns invitation til at indleve sig i fantasien og imødekomme hans afventende øjne og glæde.

Min erfaring er, at børn elsker at se voksne fjerne sig og give los. De elsker at se den voksne give afkald på den rationelle fysiske verden og bare være. Det handler om at følge sin intuition og trække øjeblikket, så verden står stille for en stund. Her er plads til pjat, leg og latter uden noget bevidst læringsmål i sigte. I barnets latter finder jeg glæden og meningen ved mit pædagogiske arbejde, og jeg finder det *legende let* at udvikle børn ved at gå *med* på deres energier og ikke *imod*.

Et nyt samarbejde ser dagens lys

En dag i Skovbrynet (børnehaven i Vissenbjerg) blev jeg spurgt, om jeg kendte til noget godt børneteater for børnehavebørn. Børnehaven var på udkig efter en forestilling, som skulle underholde til institutionens 40 års fødselsdag. Jeg kunne fortælle, at jeg da kendte en, som kunne skræddersy en forestilling til børnehavens behov og med udgangspunkt i børnenes stueopdeling, som var Trolde og Alfer. Nemlig undertegnede.

I forbindelse med iværksættelsen af Odenses nye vækstlagsmiljø – Teaternetværket UnderVærket – havde jeg mødt en kvinde, Mikela Mann, der i 2010 – samme år som jeg selv blev færdiguddannet fra pædagogseminariet – blev færdiguddannet fra musikkonservatoriet med speciale i tværføjte og performans. Og sammen har vi produceret og spiller selv rollerne i den musikalske, interaktive børneteaterforestilling "TrylleVims". Teatergruppen "Teater Persona" blev med andre ord startet på baggrund af et bestil-

lingsarbejde fra en børnehave.

Vi indledte vejen mod forestillingen "TrylleVims" med en tur i Panduro Hobby, fordi vi vidste, at vi ville tage udgangspunkt i dukketeater fortalt bag en kuffert, der også skulle have en interaktiv dimension. Panduro Hobbys materialeudvalg talte så at sige til os – og vi lod os inspirere af de stofligheder og produkter, som mødte vores blikke, og som rent intuitivt og instinktivt talte til os. Det resulterede i hånddukker lavet af ufiltet filt klistret på strømper.

Manuskriptet blev skrevet i takt med dukkernes udformning. Vores arbejdsproces blev en vekselvirkning mellem det at kreere, få ideer og tænke i målgruppen for forestillingen. En sjov, legende og meget givende proces, hvor det at gå i stå også kan komme til en, hvis man prøver alt for bevidst at være vældig original i sine resultater.

Vi sad ofte til sent ud på natten omgivet af flere meter molton, uld, limpistoler og sakse, mens vi udtænkte produktionsplanen. Mikela og jeg stod for alt, og det er vilkårene, når man ønsker at skabe teater fra bunden af. Og en lærerig proces har det været at få alle produktionsdelene til at gå op i en helhed: Manuskript, PR, lyd, lys, samarbejdspartnere, scenografi, spillesteder m.m. Men når det lykkes, bliver man stolt – det har været noget helt andet end de professionelle produktioner, som vi hver især også har været med til at lave.

Interaktion

Ideen med at vægte den interaktive dimension opstod som en præmis helt fra starten af. Vi ønskede at ophæve barnets hverdag ved at give barnet en sansoplevelse, som kunne mærkes på egen krop i et imaginært univers og herved virkeliggøre et andet fællesskab i den halve time, forestillingen skulle vare. Ved hjælp af tværføjte, guitar og musiske sanglege (selvskrivne tekster) førte vi publikum/børnene igennem en drømmerejse, som startede ude i en skov, hvor alle børn skulle lægge sig ned på gulvet og forsøge at lukke øjnene. Under drømmerejsen var det vigtigt for os at skabe tid og rum til ro og indlevelse. Børn har ligesom os andre en travl og aktiv hverdag, og gennem musikalske stemningsbilleder med enkelte fraser blev der skabt en meditativ stemning.

"I ligger ude i skoven. I ligger nede i skovbunden. I ligger på blade, kviste og mos. Og solens stråler rammer

"Teater Personas" interaktive børneteaterforestilling "TrylleVims". Foto: Peter Rafn Dahm.

Det interaktive børneteater

dit ansigt, så du bliver dejlig varm i hele kroppen. Du kan høre vinden, der suser lige så stille, mens du ligger her. Lige ved siden af dig står der et kæmpemæssigt træ. Og oppe i trækronerne kan du høre alferne synge. De synger, at de lige om lidt vil sprede deres tryllestøv ned over dig og forvandle dig til en alf. Hov, prøv at se, nu spredes støvet", (imens spredes der sølvglitter ud over børnene fra en magisk trylleblomst, jeg holder i hånden, samtidig med at Mikela spiller tværfløjte i baggrunden). Og nu vågner børnene som små alfer, der skal op og bevæge sig. "Hvordan går en alf – vil du vise mig det", spørger jeg et barn om. Og sammen skaber vi alfens bevægelser og rytme(r), mens de små alfer bevæger sig rundt. Pludselig sker der en ændring i Mikelas spil, der nu former en imaginær snorkelyd bag ved kufferten. Det er trolde, som er ved at vågne, og hvad gør en lille alf, når den møder en trolde – og er en trolde farlig?

Fortællingen bliver altså eksponeret for børnene gennem et indstuderet dukketeater bag en kuffert, der handler om en alf, en trolde og et lidt forvirret eger. Herunder tager fortællingen en interaktiv drejning med børnene i centrum for en drømmerejse og med sanglege, der inddrager børnene som alfer og trolde. Vores ønske og hensigt med at skabe forestillingen har enkelt sagt været: vi vil flytte barnets iagttagelsesperspektiv fra kun at se noget til også at sanse med hele kroppen.

Teaterforestillingen TrylleVims

Når man producerer teater er netværk noget af det vigtigste at have. Vi var så heldige, at formanden for Odense Børne- og Ungdomsteater, Inge-Lise Neerholt, gerne ville låne deres teatersal ud til "Teater Persona", hvilket gjorde det realistisk at producere en forestilling i ro og fred i en teateratmosfære. Inden længe røg vi dog ind i et problem – hvad med

teknik, lamper og stativer? Vi havde fået bevilliget 6.500 kr. gennem en ansøgning til DATS, hvilket kun rakte til indkøb af bl.a. molton, kostumer og tryk af PR-materialer. Teknikken måtte blive på låne-facon. Og en tekniker, Ole på Momentum i Odense, som de seneste 25 år har lavet turnebørneteater, var så sød at låne os turnevenligt sceneudstyr, mens en ven af Mikela lånte os en spotlampe og stativ. Baglamperne blev lånt en dag, hvor vi havde møde i Teaternetværket UnderVærket i Odense. Og så var den praktiske del klar til turnélivet!

Vi oplevede undervejs, at forestillingens dramaturgiske opbygning ikke var stram nok og konkluderede, at vi måtte indhente hjælp til at opnå dette og kontaktede dramatikeren Julie Kirkegaard, som jeg kendte. Vi arbejdede intensivt med teksten i en weekend sammen med Julie, hvilket gav os og forestillingen meget.

Inden vi havde set os om, nåede vi til børnehavnen Skovbrynets 40 års fødselsdag; dagen hvor forestillingen for første gang skulle opføres for et børnepublikum.

Normalt gennemfører man – for at justere forestillingen målrettet til aldersgruppen – prøveforestillinger inden den første regulære premiere. Men det kunne vi simpelthen ikke nå. Så med heltemod og ydmyghed riggede vi scenen til i Skovbrynets kælder, hvor vi skulle opføre forestillingen tre gange: først for lillegruppen (3 år), så for mellem-gruppen (4-5 år) og til sidst for store-gruppen (5-6 år).

Erfaringerne fra virkeligheden kan overraske

Til vores store forskrækkelse og forundring, (fordi børnene i lille-gruppen havde været min primære børnegruppe, da jeg var tilknyttet børnehaven som pædagog igennem et halvt år), blev denne gruppe af børn undervejs i forestilling bange for Mikela og mig.

Det skete, mens vi spillede en situation, hvor vi skulle agere at blive uvenner, fordi jeg ikke måtte være med til at lege. Det var alt for voldsomt for børnene at opleve denne mimesis (virkelighedsefterligning) omkring en legerelation. Og en følsom dreng brød ud i gråd, hvorefter der inden for tre minutter sad tre andre børn og græd, mens flere børn puttede sig ind til pædagogerne.

Jeg vurderede, at forestillingen måtte stoppe, og vi trådte ud af vores karakterer. Det er yderst svært at genoprette eller ændre en reaktion, når man spiller for så små børn, hvorfor jeg mente, at det var bedst at træde ud af rollen og prøve at berolige børnene. Her sagde jeg bl.a. til børnene: I kender mig jo, jeg er da ikke farlig. Men et af børnene spillede med på "det farlige" og sagde: Jo, du er farlig. Og endnu en gang startede en lavine.

Så står man der – både som dramapædagog og primærpædagog for en gruppe børn – og tænker: hvor gik det skævt? Jeg valgte at sætte mig ned og vise hånddukkerne frem, lavede sjove stemmer til dukkerne og sang en sang. Det blev heldigvis en fin afrunding på en stor tragedie, hvor vi fandt ud af, at det at træde ind i et mørklagt rum med fuld belysning kan virke skræmmende på små børn, der aldrig har været i teatret før. En hånddukke kan virke grænseoverskridende for et lille barn, der har en fantasi og en indlevelsessevne så stor, at selv den mest empatiske voksne, der har en stærk kontakt til sit eget indre barn, ikke helt kan forstå, hvor skræmmende situationen kan være.

Næste gruppe vi skulle spille for var mellem-gruppens børn (4-5 år). Vi besluttede at neddæmpe frekvensen med uvenskabet, og børnene var vilde med den genkendelse, de generelt oplevede i forestillingen, og ikke mindst at opleve en velkendt voksen som lege. Samme gode oplevelse fik vi med store-gruppens børn (5-6 år).

Hvilke erfaringer gav premieren på forestillingen os?

Vi erfarede, at fiktionens og legens univers tilsat den musikalske dimension er livsbekræftende og inkluderende at mødes i – for både børn og voksne –, og at vi her for en stund kan lægge hverdagens rationelle tænkemåder på hylden og opleve det magiske i, at vi alle oplever vores fælles virkelighed forskelligt.

Vi lærte også, at det er en god ide at få en kyndig instruktør ind over for at se på bl.a. spændingen og relationen mellem – i dette tilfælde – forestillingens to hovedpersoner. Vi gjorde her brug af DATS og fik teaterkonsulent Morten Hovman til at kigge på vores forestilling med professionelle instruktørøjne. Han anbefalede bl.a., at vi skulle arbejde på at gøre forestillingen mere let stemningsmæssigt, så vi ikke kom ned i alt for dybe og alvorlige følelser.

Jeg tror, at vi undervejs med arbejdet på forestillingen gik hen og blev alt for optaget af – med udgangspunkt i vores egen barndom og oplevelser herfra – at teater kan fungere positivt opdragende. Men det går ikke at gå ind i nutidens barndom med vores egne "gamle briller" på og så undervejs næsten komme til at tilsidesætte det faktum, at teaterformen – med lys, lyd, stemninger og skuespil – er en samlet æstetisk oplevelse. En oplevelse som taler til menneskers/publikums forskellige sanser, oplevelsestilgange og erfaringer, hvad end vi er 3 år eller 30 år.

Tanker fra en musicalproces

- hvor dannelsestanken skaber rum for kreativitet, innovation og fællesskab

Af Signe Julie Lilja 3.y Gammel Hellerup Gymnasium og Nikolaj Rudolf Groth Christensen 2.æ. (pt. aktuel som skuespiller i Tv-serien "Rita" på Tv2) og dramatiklærer Christina Lynggaard Blond.

På Gammel Hellerup Gymnasium er det efterhånden en gammel tradition, at der hvert år bliver arbejdet på et stort set-up af en musical, hvor både musik og skuespil har stor betydning. Traditionen rækker efterhånden mere end 30 år tilbage i skolens historie, og traditionen tro trækker det rigtig mange af skolens elever. Der deltager omkring 100-130 elever hvert år i forskellige funktioner som skuespillere, band, dansere, scenografer, kostumer, teknik, lys og instruktør-assistenten.

SoulFactor på sax. Fotos: Julie Hindkjær.

Dette års musical var en variation af "The Commitments", bearbejdet og twisted i en mere nutidig ramme med titlen "SoulFactor".

Signe Julie Lilja er 3.g elev på gammel Hellerup Gymnasium og har alle tre år været en del af musicalarbejdet – i år som særdeles initiativrig instruktør-assistent. Nikolaj Rudolf Groth Christensen går i 2.g og har i nu to år været skuespiller i musicalen – i år som én af stykkets helt store roller. De har her nedskrevet tanker omkring årets musicalarbejde – dels deres egne tanker og brudstykker fra flere af kammeraternes tanker.

D. 6. oktober:

"Hmmm... lidt svært at være til audition... tror ikke de kunne li, det jeg sang... blev lidt for nervøs derinde..."

D. 9. oktober:

"Fedt!!! Fik en rolle – mon det er en stor rolle...?"

Mandag 24. oktober

16:00

- Så er der gennemlæsning! Spændende at have alle samlet på én gang, det skal nok blive rigtig godt!

Tirsdag 29. november

17:19

Gaab, gannemspilning er laaangt når man kun er med i starten af 1. akt og slutningen af 2. Men sjovt at se på de andre spille!

Torsdag 1. december

16:35

- Hygger med gennemspilning af musik og sangnumre! Wow bandet er bare så godt!!! Det er slet ikke til at forstå:D

Søndag 8. januar

11:22

- Så sætter vi lys op i salen med teknikerne! Fedt de bare styrer for vildt! De ved lige, hvordan lysene skal være. Godt musik og godt selskab! Henter velfortjent frokost til drengene om lidt:)

Onsdag d. 11. januar

-Scenograf! Year right! Jeg føler jeg bliver pisket rundt som en slavearbejder... og skuespillerne bliver sure, når man ikke lige sætter den kasse der, hvor de vil have det... de ska' sgu bare være glade for, vi gør det her!

D. 15. januar:

"Hvor det dog er fedt, at man i skolen kan gøre det, man brænder for. Især synes jeg, det er fedt de øjeblikke, hvor hele holdet deler den samme kæmpe entusiasme, kan hvad som helst ske på scenen. - Modsat kan det være en kæmpe achilleshæl, hvis der er uengagerede folk med for meget indflydelse med... Frustrerende når hun for 5. gang glemmer sin entre på scenen!!! Hele scenen falder sammen for os andre!"

D. 18. januar

"Ligeså meget man kan komme op og skændes over dårlig teknik, musik og skuespil, ligeså fantastisk kan man have det med hinanden efterfølgende. Fordi vi er sammen om det her!!!"

D. 23. januar

"Hvad jeg synes er fedt ved at være med i musicalen

på GHG? Man møder folk på tværs af klasser, man ikke ville have mødt før og man danner et sammenhold der ikke glemmes!"

D. 22. januar

"Fedt at se, hvordan niveauet af skuespillet stiger jo mere skuespillerne tør udfordre sig selv og hinanden... så er det først rigtig fedt at være med og bruge al sin tid her i salen... det er det hele værd"

Tirsdag 25. januar

16:17

- Øver stagefight med koreografen! Mega grineren, men også hårdt!

Torsdag 27. januar

10:15

- Fri fra skole for at øve hyggeligt! Alle er i kostumer og det er bare den bedste stemning! Håber vi er klar til premiere næste uge!

Mandag 30. januar

18:17

- Puha 1. generalprøve overstået. Alle er trætte. Forsanger har mistet stemme, central skuespiller har smadret ryggen ... har aflyst 2. generalprøve i morgen. Næste gang er det premieren.. håber virkelig det kommer til at gå! :/ Hmmm...

Onsdag 1. februar

9:14

- Så pumped! Vi har alle arbejdet i døgndrift de sidste uger....Premiere i aften wakawakawakawaka! Så

spændende!! Krydser fingre!!

Onsdag 1. februar

22:00

- Jaaa veloverstået premiere!!! Fantastisk forestilling!! Viktor du er min stjerne! Fantastisk performance! Glæder mig til 2. og 3. forestilling!

Fredag 3. februar

22:06

- Så er endnu en fantastisk musical overstået! Alle har bare arbejdet så hårdt og gjort deres alle bedste! Takker for 3 år med musical, gymnasiet ville på ingen måde have været det samme! .. og nu til fest!

De mange refleksioner fra medvirkende elever vidner i høj grad om, at især det nære fællesskab, der opstår mellem eleverne under musicalarbejdet er af stor betydning. Det vidner i høj grad om væsentligheden af, at det kreative arbejde i både de kreative fag men især også i æstetiske arbejdsprocesser som fx musicalarbejdet, er en del af dannelsesrammen i gymnasiet. Det er her mange elever oplever *det forpligtende fællesskab* – at det ganske enkelt bliver en umulig proces, at gennemføre en musical med mindre man arbejder sammen – giver af sig selv og tager ansvar. Det er vel netop en sådan faglighed og kompetence, det moderne samfund efterlyser, når det råber på borgere, der kan samarbejde og som besidder innovative og skabende kompetencer? Og dannelse er vel andet end det periodiske system, matematiske formler og historiske facts...?

FORÅRSTILBUD PÅ SELECON TEATERLAMPER I TOPKLASSE!

Selecon Rama 1kw Fresnel

Vejl. pris: 2.753,00

Rama Barndoors

vejl. pris: 503,00

Tilbudspris: incl. sikkerhedswire, lampe og filterholder

Nu: 2.155,00

Nu: 2.495,00 inkl. barndoors

PHILIPS

Selecon

Selecon Acclaim Axial 18-34° Spot

Vejl. pris: 3.025,00

Tilbudspris: incl. sikkerhedswire, lampe og filterholder

Nu: 2.348,00

Selecon Acclaim 650w Fresnel

Vejl. pris: 1.478,00

Acclaim Barndoor

Vejl. pris: 298,00

Tilbudspris:

inkl. sikkerhedswire, lampe og filterholder

Nu: 1.168,00

Nu: 1.390,00 inkl. barndoors

Alle priser er ekskl. moms

Tilbudene gælder pr. 10. april og så længe lager haves

VERMUNDSGADE 40C • 2100 KØBENHAVN Ø • TEL. 70201966 • GOBO@GOBO.DK • WWW.GOBO.DK

DramatikVærket

Et projekt med fokus på ny dansk dramatik

Når den professionelle dramatiker møder børn og unge

Af Maria Rosenhøjte

DramatikVærket er et projekt, som er udviklet under det professionelt producerende børneteater Filuren i Aarhus i samspil med børneteaters teaterpædagogiske afdeling for børn og unge: Filurens Skole for Teater og Dans.

Grundpillen i projektet handler om, at DramatikVærket på bestilling får professionelle dramatikere til at udvikle og skrive dramatik, der skal spilles af børn og unge – og undervejs i skriveprocessen samarbejder dramatikere direkte med børne- og ungdomsteaterhold. Initiativet er aktuelt, idet der i dag ikke eksisterer mange manuskripter, der er skrevet af professionelle dramatikere til denne målgruppe – og de skal bestilles for at blive skrevet. Projektet har fundet inspiration i det engelske "National Theatre Connection" og det norske "Den Uge Scenen". DATS har støttet projektet med midler fra Udviklingspuljen.

DramatikVærket har eksisteret i 4 år

DramatikVærket lagde ud med et pilotprojekt i september 2008. Her udviklede og skrev dramatikere og børnebogsforfatter Sally Altschuler i samspil med en gruppe børn et stykke, der i foråret 2009 blev sat op i to fortolkninger af elevhold på Filurens Skole for Teater og Dans.

I efteråret 2009 gik DramatikVærket officielt i gang med "Første Runde" af projektet, hvor dramatikere Line Knutzon og Lenemarie Olsen udviklede hvert deres stykke, og et færdigt stykke af Gyrid Axe Øvsteng blev oversat fra norsk til dansk. Som kulmination på "Første Runde" gennemførte DramatikVærket i januar 2011 en festival, hvor stykkerne blev spillet af forskellige børne- og ungdomsteaterhold fra hele Region Midtjylland.

I 2011 sætter man så "Anden Runde" i gang, hvor dramatikere Julie Kirkegaard, Caroline Cecilie Mallong og Daniel Wedel udvikler og skriver hvert deres stykke. Og igen kulminerer runden med, at der i januar og februar 2012 gennemføres en festival, hvor stykkerne spilles af børne- og ungdomsteaterhold – denne gang med deltagere fra hele landet.

Et godt tilbud til børne- og ungdomsteaterhold

Børne- og ungdomsteaterhold har siden den første

runde gik i gang haft mulighed for at tilmelde sig DramatikVærket som interessegruppe til at spille et eller flere af de stykker, som er blevet produceret i projektet. Proceduren har her været, at en gruppe indgår en aftale med DramatikVærket om at lave en opsætning af det af gruppen valgte stykke, og gruppen betaler så et deltagergebyr på 1.200 kr., der også dækker opførelsesafgifterne. Videre har DramatikVærket inviteret til inspirationsdage for repræsentanter for de deltagende grupper, og alle grupper er blevet inviteret til at deltage i den afsluttende teaterfestival for hver runde af projektet, der er blevet gennemført på Filurens scene i Musikhuset i Aarhus.

Deltagende grupper i projektets første og anden runde

Viborg Dramaskole – Teatret Sløjfen, Holstebro – Teaterskolen Kastali'a, Randers – Vostrup Efterskole – Filurens Skole for Teater og Dans – Klank Efterskole – Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole – Næstved Gymnasium – Efterskolen ved Nyborg – Den Kreative Skole, Fredericia – Odense Dramaskole – Teaterskolen Xenetriet, Vejle – Zone2, børnekultur i Valby Kulturhus – Esbjerg Kulturskole – Aalborg Kulturskole – Herlev Revy og Teater – Scene Kunst Skoler, Solrød – Marienhoffskolen, Ryomgård – Hou Maritime Idræts efterskole.

DramatikVærket

Projektet er i 2012 nået til finalen

Af Maria Rosenhjerte

DATS besøgte teaterfestivalen, der afsluttede "Anden runde" af DramatikVærket. Festivalen var delt op over to weekender – henholdsvis 28. – 29. januar og 24. – 26. februar 2012 – for at give de mange interesserede grupper mulighed for at deltage på festivalen. DATS talte her med projektlederen for DramatikVærket, Malene Hedetoft. Hun fortalte bl.a., at det ikke var alle grupper fra anden runde af projektet, som var med, da det var lidt forskelligt, hvornår grupperne havde premiere på deres forestillinger – og festivalen var af praktiske årsager nødt til at ligge inden udgangen af februar. Videre havde det været et puslespil – som ikke lykkedes helt – at forsøge sikret, at der på hver festivaldel skulle vises mindst to stykker af samme dramatiker, så der implicit i festivalen kunne ligge en særlig inspiration i at opleve det samme stykke i to forskellige opsætninger.

Hvordan ser økonomien ud i projektet?

"Projektet er kommet i gang takket være en ansøgning til Region Midtjylland, der er gået ind og har troet på det her projekt – har troet på, at det kunne løfte en ny udvikling, og derfor lagt hovedøkonomien til et udviklingsforløb på 3½ år", fortæller Malene. "Og da først denne grundlæggende støtte var på plads, har også Dramatikerforbundet og statslige kulturpuljer m.fl. været klar til at støtte projektet med midler i en mindre størrelsesorden. Samlet set ligger udgifterne til projektet – over 3½ år incl. en pilot på projektet – på små 2 millioner kroner."

Hvor langt er DramatikVærket i processen?

"Projektet udløber her i foråret 2012 – så det er sådan set finalen, vi er i gang med via de to festivaler, vi holder her i januar og februar", smiler Malene.

Forsøger I at få projektet videreført i en eller anden form?

"Jo, vi har drømmen om at kunne videreføre projektet, og jeg prøver at trykke alle de steder, der kan være aktuelle", siger Malene. "Jeg har forsøgt at få en dialog i gang med Aarhus Kommune – Regionen kan jo desværre ikke gå ind endnu en gang, fordi kulturpenge her går til udvikling og ikke til videreførelse af et støttet projekt. Vi har også spekuleret i at tænke internationalt. Der findes jo projekter andre steder, der arbejder ud fra det samme, som vi gør i dette projekt – i England, Norge og Sverige – og måske kunne man her tænke i en international udveksling, så der kom en ny dimension ind. Men det kræver, at der på en eller anden måde er et kerneprojekt kørende i Danmark med tilhørende netværk."

"Lige nu ser det derfor ikke så godt ud – krisen kradser, og selvom Aarhus Kommune synes, det er et fantastisk projekt – jeg har jo fået en god ekstern evaluering af projektet – så har Kommunen så mange andre kulturprojekter, at det er svært for kulturrådmanden at sige; ja, men så tager jeg da bare og støtter jeres projekt og tager støtten fra andre projekter. Der har lige været nedskæringsrunde, hvor de bl.a. har lukket Gellerupscenen", forklarer Malene. "Men vi har da ikke helt opgivet ånden, selvom det bliver svært at køre direkte videre med projektet. Mange ting står på stand by lige nu, mens Aarhus går og afventer afgørelsen om Kulturbym 2017, hvor vores projekt med et internationalt perspektiv er med i den samlede kulturbym-ansøgning, som Aarhus har lagt frem. Så sporene er lagt ud, men om det lykkes, det ved vi ikke endnu."

Er der erfaringer fra projektet, som I vil formidle videre?

"Jeg har ikke den store rapport i tankerne, men jeg håber at få manuskripterne fra projektet mangfoldiggjort og finde samarbejdspartnere i denne sammenhæng – måske Dansklærerforeningen. Erfaringerne

omkring hele tekstudviklingen har vist, at især det arbejde, som har ligget i aldersgruppen 9 – 13 år, er et vanskeligt stykke arbejde. Der er mange hurdle, men børnene vil det jo gerne, de vil gerne spille "det rigtige teater", og for dem er "det rigtige teater" i denne sammenhæng et manuskript, understreger Malene. "Jeg kan selv rigtig godt lide, når man deviser ting frem, men når børnene også gerne vil prøve et færdigt manuskript, så er det rart at kunne give dem den mulighed – og her særligt at lade dem spille en tekst, som er skrevet til deres niveau og alder, så ingen fx skal stå og spille voksne som 12 årig. Erfaringerne skal breddes ud gennem formidling af manuskripterne fra projektet, der så spilles af børn og unge fx i folkeskolens klasser, så de også får et liv i andre sammenhænge, efter projektet er afsluttet."

Malene Hedetoft, projektleder for DramatikVærket. Foto: Peter R. Dahm

Manuskripterne

Hvis man er interesseret i at få adgang til at se manuskripterne fra anden del af projektet, så kan man kontakte Malene: mh@filuren.dk – om mulighederne for at indgå i netværket af interesserede i resten af 2012. DramatikVærket har rettighederne til de tre manuskripter fra anden del af projektet i resten af 2012.

Manuskripter frembragt i første runde af DramatikVærket, er det dramatikerne, som har rettighederne til, og kontakten går således til dem.

Læs mere om stykkerne på Filuren hjemmeside: <http://filuren.dk/dramatikvaerket/anden-runde/#andenrundemanuskripter> - og - <http://filuren.dk/dramatikvaerket/foerste-runde/#manuskripter>

"Skuespillerens værktøjskasse"

1. til 6. juli 2012
på
Vostrup Efterskole
- Skole for Musik og Teater

Vostrup Efterskole
- Skole for Musik og Teater
Tarmvej 73, Vostrup
6880 Tarm
Tlf.: 9737 4188

E-mail:
kontor@vostrup-efterskole.dk

www.vostrup-efterskole.dk

Sommerkursus for 14-18 årige

DramatikVærket

De tog springet fra „livsteater“, til manuskripter

Af Maria Rosenhjerter

DATS har talt med Lisbeth Nielsen, leder af og instruktør på Teaterskolen Kastali'a i Randers, og tegner her et billede af Kastali'a som gruppe, kigger nærmere på hvorfor man valgte at deltage i DramatikVærket, og undersøger, hvad der er kommet ud af arbejdet med de nyskrevne manuskripter, som både er blevet brugt på teaterskolens børne- og ungdomshold.

Kastali'a er en forening, som driver en teaterskole

Kastali'a har eksisteret i 8 år og haft en lidt omtumlet tilværelse. Det startede med en sommerteaterskole for børn i 2000, men en dag kom børnene og sagde, at de gerne ville lave teater hele året, og i 2004 etableres teaterskolen for børn og unge. Folkene bag skolen fik lov til at låne lokaler hos Pramdragerne, en amatørscene i Randers, fordi lokalene var kommunale. "Vi var i Horsens, Aarhus og Viborg og besøgte teaterskoler, som var i gang der, for at se hvordan de gjorde, og så puttede vi det hele ned i en hat og fandt frem til at lave noget, der passede til os", fortæller Lisbeth.

Efter 1½ år koblede teaterskolen sig på Vestenvinden, det professionelle egnsteater i Randers, og rykkede derover, fordi man ikke kunne være i Pramdragerne mere. Og i den sammenhæng kom teaterskolen til at hedde "Vestenvindens Teaterskole for børn – Kastali'a", og var i denne periode lagt ind under Vestenvinden. Der bliver så problemer med det kommunale tilskud til Vestenvinden, og pludselig har Kastali'a ikke noget sted at være.

"Vi fandt så ud af – bl.a. anbefalet af kulturudvalgsformanden, som vi har en god kontakt til – at hvis vi lavede Kastali'a om til en forening, så kunne vi søge lokaletilskud, hvis Kommunen ikke kunne stille lokaler til rådighed. Efter lidt søgning fandt vi nogle lokaler i noget, som hedder Underværket i Randers, og der har

vi så lejet vores egne lokaler og søger tilskud fra Kommunen til disse. Vi er altså nu i 2012 en forening med bestyrelse, der har til formål at køre en teaterskole for børn og unge i Randers", siger Lisbeth. De er to daglige ledere: Lisbeth Nielsen og Anja Aabenhus, og der er videre ansat to undervisere. I øjeblikket har teaterskolen 4 børnehold og 1 ungdomshold med i alt 78 elever.

Indgangen i DramatikVærket

Lisbeth var med til et kulturmøde, som Region Midtjylland havde indbudt til, og stod derfor på en liste over kulturaktører i regionen, hvor man løbende får tilsendt mail vedr. kulturarrangementer, og det er i denne sammenhæng, hun læser om projektet. "Hos Kastali'a arbejder vi med det, vi kalder "livsteater". På holdene får man altså ikke et færdigt manuskript, men deviser selv tingene frem. Vi havde så en ungdomsgruppe, som sagde, at nu ville de altså arbejde med et færdigt manuskript og ikke selv finde på. Vi sagde i første omgang nej, og måtte så som ledere al-

ligevel erkende, at et færdigt manuskript også er en del af et teaterarbejde", fortæller Lisbeth.

Ledelsen besluttede derfor at tage springet fra "livsteater" til færdige manuskripter og tilmeldte sig DramatikVærket – både i første og anden runde – hvor et af børneholdene i anden runde har samarbejdet med dramatiker Julie Kirkegaard omkring udviklingen af stykket "Onkalo." Lisbeth har videre deltaget i netværket i DramatikVærket, der har mødtes til inspirationsdage.

Hvordan har projektet været interessant for Kastali'a?

"Der findes jo ikke mange manuskripter til børn og unge, som er skrevet af professionelle dramatikere – mange amatører skriver vist mest sådan i skolekomedi-stilen – og vi hader traditionelt teater i Kastali'a. Vi vil hele tiden gå nye veje og udvikle os", understreger Lisbeth. "Og det var DramatikVærket måske en mulighed for, nu hvor vi som lærere havde besluttet også at åbne døren for færdige manuskripter, ungerne var jo helt vilde med at prøve det", smiler Lisbeth.

Samarbejdet med dramatiker

Et af børneholdene møder i Randers – sammen med Lisbeth og en underviser – Julie Kirkegaard, der har skrevet børneteatermanuskriptet "Onkalo" til DramatikVærket. Børnene fik før mødet forklaret, hvad samarbejdet handlede om, og de fleste tog det bare som

en del af undervisningen på teaterskolen. "Vi havde et formøde med Julie – kun os voksne, hvor vi planlagde en workshopdag i foråret 2011. I starten handlede det primært om, at Julie fik mulighed for at se, hvilket alderstrin børnene var på udviklingsmæssigt, og hvilket syn børnene havde på forskellige temaer i hendes stykke. Og det var os lærere, der kom med forslag til, hvordan man kunne arbejde med børnene for at få dem til at forholde sig til et tema", fortæller Lisbeth.

Julie tog så hjem og skrev videre, og efterfølgende fik gruppen nogle tekster for at prøve noget af, og der blev så holdt endnu en workshop, før gruppen får det endelige manuskript i begyndelsen af efteråret 2011.

Ungdomsholdet har været med i begge runder

Ungdomsholdet på Kastali'a har været med i begge runder af DramatikVærket, fordi de store elever havde været så glade for det første manuskript, holdet satte op. Men da de unge fik det næste stykke til gennemlæsning, så var deres reaktion negativ: "De syntes, at stykket var for kedeligt, at der skulle laves om i det og skrives en helt ny slutning. Og vi undervisere havde det faktisk også lidt på den måde", siger Lisbeth.

"Men så oplevede vi dramatikere til de nye stykker på et møde i netværket, og hørte her om, hvad tanker de havde gjort sig – og en stor elev, der også er hjælper hos os var med til mødet. På mødet fortalte dramatikerne til stykket, som ungdomsholdet skulle spille, at det faktisk var inspireret af et projekt ude i virkeligheden. Og det blev en øjenåbner; oplevelsen ved at møde forfatterens tanker fortalt af ham selv." Lisbeth konkluderer på den baggrund, at det måske ikke altid er nødvendigt at kende dramatikerens tanker bag et stykke, men i denne sammenhæng var det vigtigt.

Hvis der kommer en tredje runde, er Kastali'a så med igen?

"Hvis vi er det, så vil vi udbyde det på en anden måde", svarer Lisbeth. "Altså på den måde, at vi vil sige: hvem vil være med til at sætte det her stykke op på Kastali'a. Og så vil vi holde en form for casting til rollerne, frem for at lægge det ned over hovedet på et hold, som ikke selv har valgt det. Og der vil helt sikkert være nok, der af egen drift vil være interesserede – vores børn og unge er så teatersultne alle sammen. Lige nu trænger vi til at komme tilbage til vores gamle "livsteater", men vi vil kunne bruge det som et fint supplement til vores teaterarbejde at være med i DramatikVærket, hvis det fortsætter med en tredje runde."

MIPRO

MIPRO ACT 7a- serien, på lager til omgående levering!
Godkendte 72MHz wideband-modeller, fra 470-790MHz

Import & distribution

SC SOUND A/S
Tel.: +45 43 99 88 77
mail@sc-sound.dk
www.sc-sound.dk

Børneteaterstykket „Onkalo.“ Åh fuck, tænkte jeg, da jeg havde læst stykket

Af Maria Rosenhjerte

Esbjerg Kulturskole gik ind i DramatikVærket i anden runde og deltog her med en børnegruppe, der satte "Onkalo" af Julie Kirkegaard op. DATS har talt med instruktøren af børneholdet, Sanne Juhl, om hendes erfaringer med opsætningen af stykket, der er skrevet til 17 roller, men her blev spillet af 11 børn. På Sannes børnehold arbejder hun både med færdige manuskripter og devising. Hun mærker simpelthen efter; har holdet behov for en fast ramme at arbejde ud fra, eller kan man eksperimentere mere frit.

Hvad tænkte du, da du første gang læste stykket?

"Jeg tænkte: åh fuck. Og det gjorde jeg, fordi jeg havde sagt ja til stykket, inden jeg havde læst manuskriptet, da jeg syntes, det kunne være fedt at få et stykke af en ung dramatiker og efterfølgende være med i en teaterfestival. Og så læste jeg manuskriptet ... det er langt, det er svært, det er tungt, og jeg forstår ikke, hvad det handler om", fortæller Sanne med en stor latter. "Havde jeg læst det først, så havde jeg ikke kastet mig ud i det. Jeg havde tænkt, at det her kan simpelt hen ikke laves med så små børn; jeg forstår det jo ikke en gang selv. Men jeg syntes jo også, at det kunne være spændende at sætte mig selv i en situation, hvor jeg som instruktør måske kom lidt ud at svømme."

Hvilke udfordringer ser du for børnene i stykket?

"For det første så synes jeg, at stykket er for langt; jeg har skåret ca. en halv time væk. Det er lang tid at holde energien, koncentrationen og spilleglæden. Så jeg er glad for, at jeg ikke havde flere børn – havde jeg haft 17 børn og skullet spille det i den oprindelige version, ved jeg ikke, hvad jeg skulle have gjort. For det andet er der nogle sekvenser med nogle meget lange replikker – lange monologer – hvor jeg også konstaterer, det kan de ikke. Det er simpelthen for stor en mundfuld, så jeg har delt nogle af disse monologer op på to roller. For det tredje er der passager, som er rasende svære i forhold til den aldersgruppe, som stykket angiver, at det er skrevet til. Og samtidig er det meget alvorligt stof, som stykket behandler. Jeg synes, at målgruppen aldersmæssigt skulle være fra 13 – 15 år og ikke 9 – 13 år", siger Sanne.

Hvordan tilrettelagde du arbejdsprocessen?

"Det er et rasende alvorligt stykke, som behandler meget alvorlige problemer. Jeg havde derfor en klar overbevisning om, at de her børn bliver nødt til at forstå, hvad det her handler om, de er nødt til at vide,

Sanne Juhl, instruktør af børneholdet.

- hvad er den her tragiske historie? Samtidig med at der er blevet arbejdet rigtigt meget med det, så skulle det her også spilles med barnets uskyld. Og det, syntes jeg, var ... wouw ... det har jeg bare brugt rigtig, rigtig megen tid på at snakke med børnene om og så arbejde med dem. Det her er ikke et stykke, du bare kan skøjte hen over og tænke; det går nok", siger Sanne meget bestemt.

"Jeg er glad for, at jeg også er pædagog, at jeg har haft den faglighed at trække på i processen. Stykket fordrer barnets uskyldighed på den ene side, men du kan på den anden side ikke som barn spille rollen, hvis du ikke ved og forstår, hvad stykkets alvor handler om. I starten sagde de jo bare replikkerne – de fattede jo ikke noget. Men efterhånden som vi arbejdede os ind i historiens forståelse, så syntes de, at det nok var en uhyggelig historie, men også en spændende historie."

Hvor længe har I arbejdet med stykket?

"Vi har været i gang 5 måneder 1 gang om ugen i et par timer afbrudt af ferier – og vi har kun arbejdet med det her stykke hele tiden i de 5 måneder. Og det har også været en udfordring; normalt lægger jeg jo forskellige variationer ind over undervisningen, men her har alle tiltag, alle improvisationer m.v. taget udgangspunkt i stykket i hele perioden. Så jeg tager hatten af for ungerne, at de har kunnet holde til det. Der har da været et par gange, hvor jeg hurtigt måtte opfinde et par sjove lege, men det er lykkedes at holde fast på dem, og jeg synes godt nok, at de har været seje", smiler Sanne. "Det er altså usædvanligt med så lang en proces til denne aldersgruppe, men det har været nødvendigt."

Hvad har været det største bjerg at bestige?

"Det har nok været, at det har taget så lang tid at arbejde med stykket. Jeg har direkte været bange for, at børnene skulle køre ned på det her. Og der var jo også en, der meldte sig ud midt i det hele, der var 12 til at starte med. Da var jeg bange for, at det var signalet til, at de andre børn også ville begynde at falde fra. Jeg har også været i tvivl, om det her var fair overfor børnene, at jeg havde sagt ja til det her, fordi jeg syntes, jeg skulle udfordre mig selv, og de så skulle betale prisen", fortæller Sanne alvorligt.

Hvad har været det bedste i arbejdet med stykket?

"Det bedste har været hele samhørigheden med de her unger, og at rollerne er delt ud på alle; der er ingen hovedroller. Og så hele det univers, som vi har skabt, og hvor de har været enormt engagerede. Det kan jeg måske bruge til noget andet i procesarbejdet; jeg skal turde give det lidt mere tid og ikke være så ræd for at putte alvorlige følelser ind", funderer Sanne. "Jeg har aldrig tidligere valgt alvorlige stykker til denne aldersgruppe, og det har jeg tænkt over efter vores arbejde; at det kan jeg godt. Men det kræver så en pædagogisk indgang til arbejdet i processen", understreger hun.

Er du som instruktør tilfreds med resultatet?

"Ja, det er jeg i hvert fald – jeg blev meget rørt til forestillingen i dag; hvor de da bare kæmpede og gav den alt, hvad de kunne", siger Sanne med blød stemme. "Det var kun på musik siden og i den visuelle mediebrug på scenen, at der manglede en lille smule finpudsning."

Hvad sagde dramatikerens til din opsætning?

"Jeg snakkede med Julie (dramatikeren) efter forestillingen, og det var dejligt, at Julie sagde, hun faktisk syntes, at det et eller andet sted var interessant, jeg havde gjort stykket så enkelt. Det gjorde, at tingene måske stod skarpere, var mere tydelige i sine budskaber. Og så var hun glad for, at vi havde valgt at

tage et atomkraftskilt med til sidst", fortæller Sanne med glæde i stemmen.

"Jeg har så hørt, at nogle, der så den anden børnegrupper forestillingen i går, ikke forstod, hvad den gik ud på, men da de så skiltet i vores forestilling i dag, så faldt forståelsen pludselig på plads. Og stykket her falder jo til jorden, hvis man går fra forestillingen og er i tvivl om, hvad det egentlig er, man har set. Jeg har valgt at være tro mod replikkerne, selvom jeg havde lyst til at lave om på mange af dem, jeg valgte i stedet at arbejde med forståelsen af dem. Og så at dele dem op og også beskære i dem, fordi jeg ikke har haft så mange skuespillere til stykket. Julie sagde faktisk til mig, at hun ikke savnede noget, så når det nu skulle være, så var beskæringen vellykket", siger Sanne med lettelse i stemmen.

Har det været inspirerende at se andre børneholds udgave af stykket?

Ja, fedt, fedt – jeg har set de to andre gruppers opsætning af stykket; det skaber overvejelser og inspiration at opleve andre instruktørers valg i arbejdet med det samme stykke. Det måtte der gerne være mere af i amatørteatersammenhæng for både børnene og instruktørerne til børne- og ungdomsstykker.

Sanne har været ansat som dramalærer på Esbjerg Kulturskole i 12 år og arbejder også med amatørteater andre steder i lokalområdet. Hun er uddannet socialpædagog med drama som linjefag og har så løbende over årene suppleret med mange forskellige DATS-teaterkurser.

Fra Esbjerg Kulturskoles opførelse af forestillingen "Onkalo" på DramatikVærkets festival i Århus, februar 2012. Alle fotos: Mikkel Kallehauge

Børneteaterstykket „Onkalo,” Vi er langt, langt ude i fremtiden

Af Maria Rosenhjerte

DATS talte på festivalen i februar 2012 med to af børnene fra Esbjerg Kulturskoles børnehold – Rasmus, 11 år, og Oline, 12 år – som et par timer tidligere havde spillet børneteaterforestillingen ”Onkalo” for de andre deltagere på festivalen.

Hvad handler jeres forestilling om?

”Der er nogle børn på 10 til 13 år på en planet, som nok er stukket af fra de voksne, fordi de voksne fik for travlt til dem. Vi er langt, langt ude i fremtiden, og de her børn aner ikke, hvad ting er for noget – de ved ikke, hvad coladåser er”, Rasmus ser lettere forarget ud. ”Så de kalder tingene for det, de ser ud, når de finder dem, og de lever så i skrald og sådan noget.” Oline fortsætter ivrigt: ”Ja, og så kommer der nogle andre børn, der er nogle fremmede nogen fra en anden planet, og de er også stukket af fra deres voksne, og de vil finde en ny planet, som de kan slå sig ned på, og de får lov til at besøge de her andre børn, der bor der ved foden af bjerget Onkalo.” Rasmus forklarer videre: ”Dem der allerede bor der, de er gode venner – altså de fleste af dem, fordi der er jo også nogle snyltere, og derfor er der nogen, der bliver sure på hinanden og de fremmede børn. De er jo stukket af fra deres voksne, og derfor må de ikke tale om de voksne, og så er det så, at de kan blive lidt uvenner, og nogle laver deres egen gruppe.”

Hvor langt ude i fremtiden er vi?

”Flere millioner år – normalt, når jeg ser forskellige ting, så tænker jeg; det er en coladåse, det er et fjernsyn, men de her børn, de aner ikke, hvad det er, så de ved ikke, at det er skrald, de finder”, siger Rasmus.

Hvordan har det været at skulle lære at spille stykket?

”Det sværeste har nok været, at der er mange udtryk og følelser, som man skal finde ud af i de personer, som er i stykket”, mener Rasmus. ”Når man så får uddelt rollerne, så skal man også lige finde ud af – ved at læse hele manuskriptet igennem – hvem personen er og de andre”, forklarer Oline, ”men det har været meget svært, for når man bare læser manuskriptet op, kan man slet ikke forstå det.” Og Rasmus fortsætter: ”Man er nødt til ligesom at få det at vide af dramalæreren, altså hvordan det hænger sammen, fordi man kan ikke læse det! Men Sanne (børnenes instruktør) har været god til at lave nogle lege med vores følelser og udtryk og med kroppen, så man sådan kan se, hvordan man egentlig har det”, det er Rasmus og Line enige om, og Rasmus tilføjer: ”Det er jo noget helt, helt nyt det her. Vi har aldrig prøvet, hvor man får et manuskript og så møder forfatteren på festivalen og skal vise det for nogle andre, der har lavet det samme stykke.”

Er der andet, som har været lidt svært med stykket?

”Ja, der var faktisk en gang, hvor jeg missede mit drama”, fortæller Rasmus, ”og der gik de hele stykket igennem, så da jeg kom næste gang, så fattede jeg ikke hat og briller, da vi havde spillet hele stykket igennem. Det er meget svært at forstå stykket i starten, altså hvad det er, det egentlig handler om. Det er slet ikke nok at læse stykket for at forstå det. Man skal have mange ting forklaret. Men Sanne (børnenes instruktør) har faktisk været ret god til at forklare, hvad tingene egentlig betyder, så hvis du havde spurgt os for mange uger siden, så havde vi ikke kunnet svare på noget. Hun har bare været god til at få os til at forstå”, smiler Rasmus, og Oline nikker glad.

Der er nogle særlige ting i stykket – fx en masse skrald!

”Jo, men det skal fortælle, at der faktisk findes sådan et sted – altså et atomkraftværk. Og der er det sådan, at der er en masse skrald fra det, fordi det er et atomkraftsted, og folk har bare smidt tingene, så det har hobet sig op hele tiden. Og så tror børnene, fordi der er så meget, at det er en gud, der giver alting til dem”, forklarer Oline omhyggeligt. ”Og da vi skulle til at lave stykket, så var der faktisk et atomkraftsted – vist nok i Finland – hvor de rigtigt kørte skraldet fra atomkraft ud i et hul, så stykket symboliserer det”, siger Rasmus alvorligt. ”Hvis du søger på Onkalo inde på Google, så får du det også at vide, at det er rigtigt.”

Der er også noget med venskaber og en mannequindukke i stykket!

”Ja altså, jeg ved ikke helt, om man kunne fornemme det med vores stykke, men der er jo børn her, som er blevet sure, mere irriterede på hinanden, fordi det går op for dem, at den historie, deres liv er bygget på, faktisk er løgn”, forklarer Rasmus, mens Oline nikker og fortsætter: ”Onkalo er jo en gud, eller det tror børnene, og så giver han dem sin datter (mannequindukken). Ja altså, det tror de, og de har jo fået dukken, og så kan man gå hen og holde den i hånden, hvis man har brug for det. De voksne vil jo ikke have dem, så når det er en guds datter, så må børnene jo få lidt mere støtte, end de fik af deres forældre.”

Hvad er Onkalo for en gud?

Rasmus tænker sig om og siger så: ”Egentlig så er Onkalo bare navnet på bjerget, så Onkalo er hverken god eller ond. Det var også to guder, der blev gemt – en der hed Uranium, og en der hed Plutonium, de blev gemt inde i bjerget. Men børnene skal jo så vide, at de skal spille, at Onkalo er guden.”

I har skullet skære 17 roller ned til 11 roller!

”Vi var 12 i starten, men pludselig var der en, som gik af i en af de meget vigtige roller, og vi vidste det slet ikke, det skete bare”, fortæller Oline, ”og så havde vi 3 til 4 uger til at få alle den rolles replikker ud og fordelt på andre roller. Det var svært, vi skulle jo så lære flere replikker.” Rasmus fortsætter ivrigt: ”Men Sanne (instruktøren) tog også meget ansvaret, og hun fik det kortet op og sådan noget, så det passede til dem, vi var. Men helt i starten, der startede Sanne med at læse en scene op, så skulle vi så prøve at spille efter, hvad vi havde hørt. Vi måtte altså ikke se i manuskriptet, så derfor kender man også lidt mere, hvad der sker, når man har improviseret – man kan bedre forstå handlingen. Vores dramalærer har gjort meget for, at vi skulle forstå stykket – det kan vi godt takke hende for”, siger Rasmus lidt eftertænksomt.

Hvad vil I kalde stykket som genre?

Det er et alvorligt stykke, man skal ikke grine over det”, mener Rasmus, ”men nogle gange, er det faktisk lidt sjovt. Jeg vil kalde det en thriller, og man skal lige være med på den der, at det skifter lidt undervejs.” Oline nikker og er enig.

Hvad har været det allerbedste, mens I øvede stykket?

”Hinanden – os alle sammen, det har været en hyggelig oplevelse at være sammen – det har næsten været det allerbedste”, er Oline og Rasmus enige om.

Hvad synes I om stykket, nu I har spillet det her på festivalen?

”Det var sjovt, og det var også sjovt at møde forfatteren (Julie Kirkegaard), det har jeg aldrig prøvet før”, fortæller Rasmus. ”Og vi fik krammet hende (forfatteren)”, siger Oline.

Hvordan har det været at se en anden børnegruppe spille det samme stykke?

”Jeg kunne mærke, at de spillede, at de var meget snobbede, og det var sådan lidt mærkeligt, men også sjovt at se andre spille det samme stykke bare sådan anderledes; kulisserne var anderledes, kostumerne var anderledes”, fortæller Rasmus. ”Vi havde slet ikke tænkt det på den måde, som de spillede det”, siger Oline og Rasmus tilføjer: ”Det tror jeg så ikke, at publikum har tænkt over, mens de så det, men jeg fik lige opfrisket min rolle, mens jeg så det”, griner han, ”de spillede jo før os”.

Tror I, at der er forskel på, hvordan børn oplever at se stykket, og hvordan voksne oplever det?

”Jeg tror ikke, der er stor forskel på, om man er barn eller voksen, der ser stykket. Jeg tror, at alle er lige forstået med, hvor dramatisk det er, og hvornår det er lidt sjovt”, mener Rasmus. ”Hvis man spiller godt, så kan man forstå, hvornår noget sker i stykket”, siger Oline.

Og så er Rasmus og Oline ude af døren igen og på vej over til festivalcafeen, hvor alle deltagerne på festivalen skal hygge sig sammen – og jeg tænker, at Rasmus og Oline nok snupper sig en cola eller to undervejs.

Børneteaterstykket „Onkalo,”

Jeg håber, jeg har skabt en bevidsthed om fremtiden

Af Maria Rosenhøjte

Dramatiker Julie Kirkegaard deltog på festivalen både i januar og februar 2012 for at opleve realisationerne af sit børnestykke „Onkalo”. DATS mødte Julie undervejs, fik et interview med hende og bad hende også skrive uddybende om sine tanker bag stykket. Artiklen blander interviewet med de skrevne tanker.

Hvordan blev du involveret i DramatikVærket?

„Jeg gik på Dramatiker Væksthus-uddannelsen, der udvikler dramatikere til det professionelle børneteater over 1 årige kursusforløb (BørneTeaterSammenlutningens talentudviklingsprojekt). Og da jeg var færdig her i 2009, kontaktede Malene Hedetoft (projektlederen på DramatikVærket) mig, og spurgte om hun måtte læse det stykke, som jeg havde skrevet som mit afgangsværk. I efteråret 2010 ringede hun så til mig og spurgte, om jeg ville være med som en af dramatikere i anden runde af DramatikVærket”, fortæller Julie.

DramatikVærket indgik en kontrakt med Julie, hvor vilkårene blandt andet lød på: at stykket skulle være på min. 45 minutter – målgruppen de 9 – 13 årige – at hun forpligtede sig til at være med på en inspirationsdag for grupperne, der var interesserede i at sætte de færdige manuskripter op – og at hun undervejs i skriveprocessen skulle samarbejde direkte med en børnegruppe.

Hvordan var det at samarbejde med børn?

„Jeg kan jo godt lide børn, men jeg havde ingen erfaring med målgruppen i forhold til et teaterarbejde, så jeg var lidt i tvivl om, hvad der blev forventet af mig. Men Malene beroligede mig og fortalte, at jeg ikke skulle være andet end dramatiker og ikke agere teaterpædagog – og så var det trykt at gå til”, smiler Julie.

Med „Onkalo” håber jeg at kunne skabe en bevidsthed hos de børn, der spiller stykket. En bevidsthed om fremtiden, og om at den handling, vi gør i dag, ikke er ligegyldig – hverken for de generationer, der kommer efter, eller for planeten som helhed. Det er mit håb, at disse store og eksistentielle spørgsmål vil finde vej ind i prøvelokalet og ved middagsbordet derhjemme og være grobund for at snakke og stille spørgsmål. Det har ikke været min intention at skabe en historie, der skulle være for eller imod atomkraft, men at skabe en historie, der giver børnene en oplevelse af, at de beslutninger, der tages af voksne, har en betydning for dem selv og for fremtiden. Det, håber jeg, kan give børnene en tro på, i deres idealisme og naivitet, at de bliver en „anden slags voksne”. Voksne, som tænker mere helhedsorienteret og på konsekvenserne, inden det er for sent.

Har børnene haft direkte indflydelse på manuskriptet via dit møde med dem?

„Jeg er kommet meget inspireret ud fra de tre workshops, vi har haft, med tre forskellige børnegrupper, der ønskede at spille stykket”, siger Julie. „Jeg havde fx en ide om, at der skulle være en mannequindukke med, som børnene finder i jorden, og da vi prøvede at arbejde med dukken i voksenstørrelsen kontra børnenes størrelse, så virkede det meget stærkt. Her så jeg pludselig, at det billede jeg havde, det virkede bare – det kunne jeg gå videre med.” Børnene har så ikke særligt bidraget med ideer til stykket, fortæller Julie: „Jeg havde jo været i gang i lang tid med at udvikle på ideer, på karaktererne og producere tekstmateriale, da jeg mødte børnene første gang.”

Hvordan har det været at skrive et manuskript, der skal spilles af børn?

„Der er et atomkrafttema i stykket, og det har været fedt at opleve og vide, at efterhånden, som børnene arbejder med stykket, så begynder de også at tænke over: hvad er det der for noget. Lidt som at være med til at påvirke dem, sætte nogle tanker i gang”, funderer Julie. „Da jeg kom på ideen til manuskriptet, så jeg det som et stykke, der spilles af børn for voksne. Normalt, når man laver professionelt børneteater, så har man nogle voksne, der står på scenen og spiller for børn. Jeg kunne godt tænke mig at lave den omvendte version. Det er jo nogle heftige temaer, der er på spil i stykket, og jeg ved ikke, hvor meget børnene ligesom er klar over det. Jeg ved heller ikke, hvor meget børnenes instruktører har været inde og arbejde med disse temaer. Men jeg håber helt vildt meget, at der er en naivitet i det, som børnene ikke selv ved, er deres eget virkemiddel, men som vil blive opfattet af de voksne.”

Udover at sætte temaer på dagsordenen i forhold til, hvad der skal debatteres i prøvelokalet og ved middagsbordet derhjemme, så har det også været min intention med „Onkalo” at skabe en historie, som kan sætte tanker i gang hos de voksne. Teater, hvor voksne spiller for børn, er udbredt, men teater, hvor børn spiller for voksne som den primære målgruppe, er mindre set. I arbejdet med „Onkalo” – i de workshops jeg har været en del af – i mødet med „Onkalo” på DramatikVærkets festivaler, hvor børnene gav teksten krop og stemme – stod det klart for mig, at børns umiddelbare tilgang til sproget gør – fordi de netop ikke er professionelle skuespillere, men bærer meget af deres egen barnlighed ind på scenen – at der kan komme et skær af renhed i historien.

En renhed, som forhåbentlig vil gå lige ind hos de voksne: de ser børn, som måske er eller kunne være deres egne børn, udtrykke nogle følelser, stemninger og handlinger, som ganske vist er lagt i munden på dem af dramatikeren, men ikke desto mindre er ytringer, som børnene forstår og identificerer sig med. På den måde bliver det muligt for børnene at udtrykke nogle vigtige ting, som ellers ikke er muligt for dem at kommunikere, fordi de mangler ordene for det.

I dette tilfælde er der tale om et voksen-barn-tema, hvor børnene er blevet forladt af de voksne. Man ved ikke hvorfor, andet end at det har været en traumatisk oplevelse. Skildringen af dette – sammen med børnenes spillemæssige umiddelbarhed – håber jeg, vil kunne ramme de voksne og give dem en følelse af, hvor vigtigt det er at være der som forældre. Der må gerne sidde en far eller en mor på bagerste række og tænke: „Den der godnathistorie – den skal sgu ikke springes over mere”.

Hvad tror du, børn oplever i et teaterstykke, de ser spillet af andre børn?

„De oplever ikke historier på samme måde som voksne. Men der er mange gruppetematikker i stykket: hvem er øverst i hierarkiet, pige-fnidder-fnadder, hvem er udenfor, og hvem er inde, og på den måde har jeg også hele tiden tænkt, at kun én karakter skal gennemgå en udvikling, ellers er det mere et gruppeportræt. Og de gruppedynamikker tror jeg, at et børnepublikum vil fokusere mere på som deres historier, mens det måske er lidt kedeligt for de voksne, der kan opleve det klicheagtigt”, mener Julie og fortsætter: „Jeg har jo også brugt mig selv og min erindring om, hvad der var vigtigt for mig, da jeg var barn.”

Hvad har været det bedste i din skriveproces med stykket?

„Det var fedt at opleve, da vi læste stykket igennem første gang – holdt en reading – hvor børnene bagefter kom og sagde, at de syntes, det var meget bedre, end de havde regnet med”, griner Julie højlydt.

Hvad har været det sværeste i din skriveproces med stykket?

„Det sværeste har nok været at finde min egen rolle som dramatiker i forhold til børnene. Jeg har kæmpet lidt med, når jeg var der til workshopperne sammen med børnegruppen, hvordan jeg ligesom skulle tale til dem. Jeg havde lyst til at smitte dem med min egen energi, men hvad forstår de, altså hvor er de henne? Jeg kunne mærke, at min verden var langt fra deres verden. Når jeg skulle fortælle noget, så fik jeg brugt nogle ord, som de ikke forstod. Jeg skulle hele tiden være god til at vende det inde i hovedet og kommunikere et andet sted fra, end jeg selv befandt mig, Og det, synes jeg, var svært”, fortæller Julie.

Hvad skal der ske med det færdige manuskript?

„DramatikVærket har via min kontrakt lov til via netværket her at stille mit manuskript til rådighed for andre i resten af 2012. Herefter er rettighederne så alene mine, og så skal det ud på et bredere marked og måske være et bud på en ny skolekomedie, eller til andre der har lyst til at sætte det op”, siger Julie.

Julie fortæller også, at hun oplever, hun ved at skrive dette stykke er med til at nå nogle mennesker og måske med til at præge nogle børn, der så forhåbentlig kan være med til at ændre verden i den rigtige retning. „Jeg vil jo gerne ud og forføre folk med min dramatik”, siger Julie – så måske er det ikke sidste gang, at Julie går i gang med at skrive et manuskript målrettet til at spilles af børn.

„Onkalo” er en historie, der foregår i fremtiden. Når man er barn, der lever i nuet, kan det være svært at forestille sig, at man er et øjeblik på jorden, at der kommer en tid efter – ikke kun om 100 år, men også om 1.000 år, 5.000 år, 100.000 år.

Onkalo er også navnet på et atomaffaldsanlæg i Finland, der er bygget til at kunne opbevare radioaktivt affald i 100.000 år. En ubegribelig fremtidshorisont. Ligesom det er at forestille sig, hvor langt ude i fremtiden, der stadig vil være spor efter menneskelig aktivitet.

Dramatiker Julie Kirkegaard spiser frokost sammen med skuespillerne fra Ålborg Kulturskole – der opførte „Onkalo” på DramatikVærkets første festival-weekend i januar 2012.
Foto: Peter Rafn Dahm

Anmeldelser

Anmeldelse af Janus Vinters "Ansigtssminke 2" forlaget DRAMA

Af Bent Nielsen

Denne nye sminke-bog er en fantastisk inspirationskilde til dem, der arbejder med ansigtssminke eller har lyst til at gå i gang med det. Bogen indeholder 82 flotte "trin-for-trin" fotoserier, der viser, hvordan man arbejder sig frem til det færdige resultat. Under hvert foto er der en beskrivelse af, hvad man skal gøre, og til hver enkelt maske er der vist, hvilke farver der er anvendt. Desuden er der på hver side angivet sværhedsgraden af den pågældende maske.

Fotoserierne er opdelt i forskellige emner som f.eks. dyremasker, halloween og science fiction, og det gør den velegnet som opslagsbog, når man arbejder med at male ansigter.

I starten af bogen er der en kort og præcis gennemgang af de produkter, man anvender til ansigtssminke. Denne gennemgang indeholder også anvisninger på, hvordan man bruger de forskellige produkter, så man opnår det bedst mulige resultat. Afsnittet om pensler giver et kvalificeret bud på, hvad der er det bedste værktøj, og der er en udførlig beskrivelse af rengøring og opbevaring.

Bogen har også et kort afsnit om de mest elementære principper omkring farvelære og en ide til, hvordan man kan anvende de sidst rester, når farvebeholderne er ved at være brugt op.

Og hvordan løser man så en arbejdsopgave, når man er ude og lave ansigtssminke på en gruppe børn? Det giver Janus Vinter en fin beskrivelse af i afsnittet "Et arbejde?" Her er der mange små praktiske ideer at hente om f.eks. forberedelse, arbejdsstillinger, og hvordan man håndterer antallet af børn.

I bogens sidste afsnit "Verden rundt" får man en historisk og kulturel gennemgang af ansigtssminke og dens betydning i forskellige lande. Det er interessant læsning og kan bruges som inspiration, når man arbejder med ansigtssminke.

Bogen kan varmt anbefales. Den er fyldt med nye og flotte masker og ansigtsdekorationer. Man får bare lyst til at gå i gang.

Anmeldelse af Helle Haugers "Lege 3. udgave" fra forlaget DRAMA

Af Kristina Asmussen og Lena V. Pedersen

Lege 3. udgave er en inspirationsbog, hvor der er samlet 140 forskellige lege.

Det er en vejledning i hvordan lege foregår. En bog hvor forfatteren har samlet et hav af nye og gamle lege samt variationer af nogle af de forskellige lege. Bogen henvender sig til pædagoger, lærere og ledere i det frivillige foreningsliv. Legene i bogen kan bruges til at sætte både voksne og børn i gang med at lege. Bogen tager hovedsageligt udgangspunkt i, at det er voksne, der skal sætte legene i gang.

Legene er rigtig gode som opvarmningsøvelser, da der både er koncentrationsøvelser og sjov blandet sammen.

Ivana Chubbuck: "Skuespillerens magt og kraft – Chubbuck-teknikken". Forlaget DRAMA 2011

Af Bodil Sixhøj Hyldahl

Når man står med Ivana Chubbucks bog på næsten 400 sider og læser på bagsiden, at hun har undervist og coachet store skuespillere som Brad Pitt og Halle Berry, og at vores hjemlige Thure Lindhardt m.fl. giver hendes teknik gode ord med på vejen, tænker man uvilkårligt, om det nu også er en bog for en amatørskuespiller som mig. Men det er det.

Bogen består af 3 dele, hvoraf den første del udgør lidt over halvdelen af bogen. Det er samtidig den vigtigste del, idet det er her Chubbuck-teknikken præsenteres.

Chubbuck-teknikken består af 12 trin, som hjælper skuespilleren frem til en god præstation. Især de første trin, Overordnet mål, Scenemål og Forhindringer handler om at gøre et grundigt forarbejde med rollen

og manuskriptet, mens de følgende trin nok mest er til indstudningsfasen. Hele vejen igennem gives eksempler på, hvordan hvert enkelt trin har været anvendt i arbejdet med en kendt skuespiller i forbindelse med typisk en kendt film. Meget illustrativt - jeg så adskillige filmklip for mit indre øje under læsningen. Bogens anden del rummer en samling vejledninger i, hvordan man fremstiller en række specifikke figurer: at spille stofmisbruger, at spille lam, at spille beruset osv. Dem har jeg gemt, til jeg måske engang får brug for dem.

Tredje del anskueliggør brugen af de 12 trin i praksis gennem et arbejde med 'Onkel Vanja'. Man behøver ikke kende stykket, for hver scene forklares og sættes i sammenhæng med både før og efter. Hvert trin gennemgås, og det illustreres med en stump manuskript, hvor de medvirkendes kommentarer til deres rolle er anført med en slags håndskrift side om side med replikkerne. Meget anskueligt.

I en amatørscene kunne det være rigtig lærerigt og givtigt for både instruktør og skuespillere at anvende Chubbuck-teknikkens vejledninger i fællesskab, når man indleder arbejdet med et stykke, især de 2 første trins manuskriptanalyse. Så er alle klar over, hvor man skal hen, og det er altid godt! Jeg synes altså, bogen er for både skuespillere og instruktører. I hvert fald vil jeg selv lige genopfriske de 12 trin, næste gang jeg skal i gang med en rolle.

Legen kan være en god måde til at bringe børn og unge sammen på, lige så vel som at bringe børn, unge og voksne sammen. F.eks. *Vampyren*. Her går det ud på, at man ikke må kunne se hinanden. Der bliver valgt en vampyr ud, som skal angribe andre med et blodtørstigt skrig, så de også bliver vampyrer. Her skal børnene koncentrere sig, lytte efter lyde for at undgå at blive en vampyr. Samtidig skal de være opmærksomme på ikke at støde for hårdt ind i hinanden. Så i denne leg sættes både følelses- og høresanserne i gang, samtidig med, at deltagerne skal koncentrere sig.

Vi mener, at bogen er meget velegnet til brug i det pædagogiske arbejde, da den både indeholder aktivitetslege, problemløsningslege og en masse muligheder for at bidrage med nye ting til hverdagen i f.eks. en SFO.

Derudover er bogen også meget velegnet til dagligt brug i teaterlivet, da det giver mulighed for at bringe børn, unge og voksne sammen på en sjov måde.

Et lille minus ved bogen kunne være, at nogen af legene er lidt dårligt beskrevet, hvilket kan gøre det svært at forklare, hvad det er, legen går ud på. Det betyder, at den bedst kan bruges af voksne – og ikke så nemt af børn og unge, så de selv kunne starte en leg ved hjælp af bogen.

Vi anbefaler bogen. Har man den, løber man aldrig tør for ideer til, hvad der nu skal ske af øvelser/ arrangementer, både i det faglige arbejde og i fritiden. Rigtig god fornøjelse!

Køb belysningsudstyr til teater,
video, film og TV i vores nye
WEBSHOP

<http://shop.bico.dk>

Eller klik forbi www.bico.dk
og find linket...

Mose Allé 16, 2610 Rødovre, Tlf.: 35 84 02 95, Fax: 35 84 06 95, www.bico.dk, e-mail: bico@bico.dk

molton.dk

Danmarks førende leverandør

Køb direkte og få op til 15 % rabat

PROFESSIONSHØJSKOLEN METROPOL

MASTERUDDANNELSEN I TEATERPÆDAGOGIK

BETTY NANSEN TEATRET / C:NTACT
UNIVERSITÄT DER KÜNSTE BERLIN

Masteruddannelsen i teaterpædagogik er et treårigt deltidsstudium (120 ECTS-points) og er en unik mulighed for videreuddannelse for professionelle på alle niveauer inden for undervisnings-, teater-, kultur- og formidlingsverdenen. Masteruddannelsen i teaterpædagogik bygger på nyere forskning og nye metoder i undervisningen. Efter endt studium modtages mastergraden fra Universität der Künste Berlin. Uddannelsen er tilrettelagt, så du kan passe et almindeligt arbejde ved siden af.

Der er fokus på praktisk drama- og teaterpædagogik, viden om teaterformer, digitale medier og lys- og lyd-design, tværgående æstetik samt pædagogik og kulturteori – og du lærer om projektledelse, kulturmanagement, fundraising og elementer af oplevelsesøkonomi. Du får desuden mulighed for at skabe projekter, praktikker, kontakter og netværk inden for den professionelle teaterbranche samt kultur- og undervisningssektoren.

OPTAGELSESPRØVE: 14. MAJ
E-MAIL: PIPA@PHMETROPOL.DK

STUDIESTART: SEPTEMBER 2012

WWW.MASTER-I-TEATER.DK
TELEFON: 7248 7283

PROFESSIONSHØJSKOLEN METROPOL

DIPLOMUDDANNELSEN I DRAMA

BETTY NANSEN TEATRET / C:NTACT

Diplomuddannelsen i Drama (60 ECTS-points) kvalificerer til at arbejde med drama og teater i en pædagogisk og social sammenhæng. Uddannelsen rummer både praktisk læring i og reflektion over, hvordan drama og teater kan bruges aktivt til at give børn, unge og voksne mulighed for kunstnerisk at bearbejde deres samtid og udtrykke erfaringer og oplevelser.

August 2012 udbydes:

Modul 1: Teaterteori, dramaturgi og teaterproduktion.

Modul 3: Drama/teater og børne-ungdomskultur.

E-MAIL: PIPA@PHMETROPOL.DK

TELEFON: 7248 7283

Læs mere her
WWW.PHMETROPOL.DK

Udlejning af Lyd- og Lysanlæg
Lyd PA SYD
 musik med mere

Fynsgade 16
 6400 Sønderborg
 Telefon 7442 5009
www.pasyd.dk

Gellerupscenen
 Ring efter gratis
 årsbrochure på tlf.
 86 25 03 66
 - et professionelt amatørteater
www.gellerupscenen.dk

Salg, udlejning og installation af disko
 – og scenelys
www.bjlys.dk

BJ LYS Bøffelkobbelvej 9 Tlf. 7448 5258
 6400 Sønderborg info@bjlys.dk

HØJSKOLEN
 PERFORMERS
HOUSE
www.PERFORMERSHOUSE.DK

**// TEATER
 // NYCIRKUS**
 DANS // MUSIK // ELEKTRONISK MUSIK

NÆSTE HOLDSTART
 12. AUGUST 2012

 PERFORMERS HOUSE
 FYSISK TEATER // STEMME // PERFORMANCE

Teaterkunst på efterskole?

Kreativitet - Performance - Indlevelse
www.levring-efterskole.dk/teater

FREDERICA TEATER ÅBNER KOSTUMEMAGASINET I HELT NYE OMGIVELSER

Kostumemagasinet indeholder i tusindvis af kostumer i et bredt udvalg af historiske dragter og original beklædning, som gør det muligt både at sammensætte hele forestillinger og leje enkelte kostumer.

Mangler du flere ens kjoler til store optrin eller basis tilbehør som sorte leggins mv. kan vi også levere det.

Desuden har vi et kæmpe udvalg af hatte, smykker, tasker, rekvisitter – ja alt, hvad der skal til for at fuldende kostumet.

Er behovet at give den som Twiggy, Elvis eller måske Kagemand, ja så har vi både det og mange, mange flere muligheder for at peppe maskeballet op.

Afgiv din ordre på kostumemagasinet.dk eller hos vores kostumeansvarlige Anna Juul Holm på tlf. 60 61 90 29

Og selvsagt i vores butik som ligger i Tøjhuset, Gothersgade 34, 7000 Fredericia, hvor du sammen med os kan udvælge netop det, du har brug for.

Butikken har åbent mandag, tirsdag, torsdag og fredag. Alle dage 10-14.

Du kan både leje enkeltedele, hele sæt – og skal du sammensætte en hel forestilling, laver vi gerne en særaftale.

Lad os sætte gang i netop din forestilling.

KOSTUMEMAGASINET
 Tøjhuset, Gothersgade 34,
 7000 Fredericia, tlf. 60 61 90 29
kostumemagasinet.dk

FREDERICA TEATER

PÆDAGOGISK EFTERUDDANNELSE I DRAMA-, MUSIK- OG BILLED PÆDAGOGIK

VIA UNIVERSITY COLLEGE

Vil du gerne arbejde mere kreativt med børn og unge?

Vil du lære at udnytte dine egne potentialer til at styrke børn og unges kreative udfoldelser?

Så bliv billed-, musik, eller dramapædagog!

Vi tilbyder en pædagogisk efteruddannelse indenfor 2 af pædagoguddannelsens linjefag:

- Udtryk, musik og drama (UMD)
- Værksted, natur og teknik (VNT)

En uddannelse der tager sit afsæt i vores erfaringer med at samarbejde på tværs af linjefagene.

Uddannelserne kører som tre parallelle kursusforløb, som både vil uddanne dig inden for dit valgte fagområde og udnytte, at de tre kunstarter kan samarbejde om konkrete projekter og undervisningsforløb. Uddannelsen henvender sig til dig, der gerne vil arbejde med æstetiske og kropslige udtryk i pædagogisk eller undervisning sammenhæng.

I januar arrangeres en obligatorisk studietur i New York. Pædagogisk Efteruddannelse er særligt velegnet for pædagoger, lærere, socialarbejdere og kunstnere. Andre faggrupper kan også deltage.

VARIGHED

22. oktober 2012 til 15. marts 2013

INFORMATIONSMØDER

Tirsdag den 12. juni kl. 19-21

Torsdag den 23. august kl. 19-21

i kantinen på

Pædagoguddannelsen Peter Sabroe

Peter Sabroes gade 14

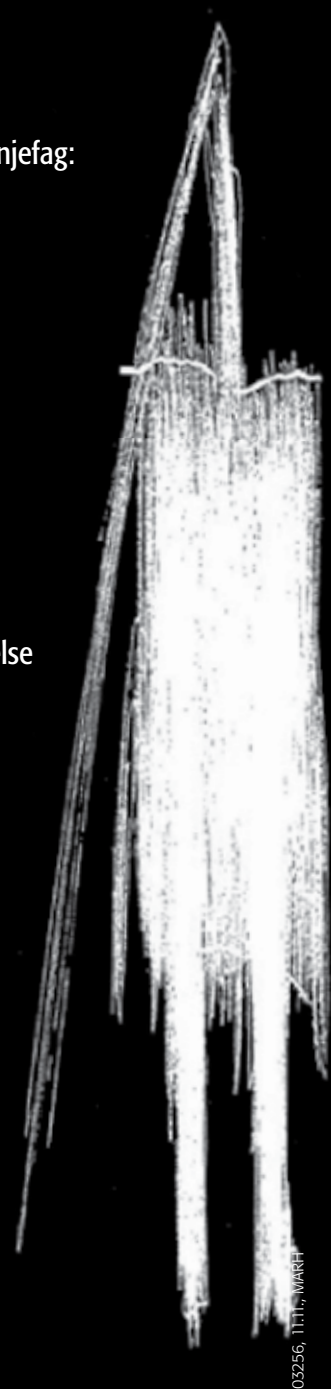
8000 Aarhus C

Tlf. 8755 3400

Uddannelsen afvikles under lov om åben uddannelse, og der kan søges Statens voksenuddannelsesstøtte.

Du er velkommen til at kontakte

Karina Algren: kaap@viauc.dk eller ringe på vores direkte tlf. nr. 8755 3400.

03256, 1111, MARK

WWW.VIAUC.DK/PETERSABROE

FANØ SOMMERTEATERSKOLE

**30. juni - 7. juli 2012
på Fanø Efterskole**

Er du mellem 14 og 17 år kan du deltage i et intensivt skuespillerkursus på Fanø hvor du sammen med dygtige og professionelle undervisere kan udvikle dine færdigheder indenfor teater og skuespil. Max 30 deltagere.

Hold dig opdateret omkring vigtige datoer og information på Facebook.com/fanøsommerteaterskole

Tilmelding på www.fanoe.dk under Kultur og fritid.

Kontaktoplysninger i Fanø Kommune:
Jill G. Jessen. jgg@fanoe.dk - tlf. 76 66 06 57.

KULTURMINISTERIET • REGION SYDDANMARK
FANØ KOMMUNE • ESBJERG KULTURSKOLE

Tidligere deltagere skrev:

"Jeg lærte om energi, modtagelse, sang og tekstarbejde. Det var godt, fordi værkstederne var så forskellige som de var" - C, 18 år.

"Det var helt fantastisk! Jeg savner faktisk alle menneskerne også lærerne. Det er skønt man selv er med til at 'forme' hverdagen - i hvert fald om aftenen. Det var bare en af de bedste uger i mit liv" - L, 16 år.

"Det var et helt specielt og fantastisk sammenhold på teaterskolen! Jeg kendte ingen da jeg kom, men man var jo sammen med hinanden 24/7, så man lærte lynhurtigt alle at kende! Det var fedt alle

havde samme interesse for teater" - S, 15 år.

*Er du blevet overbevist?
Så er Fanø Sommerteaterterskole da lige noget for dig!*

Oplev de helt unikke faciliteter og en skole der bobler af kreativitet, liv og fællesskab!

Besøg os på

www.vostrup-efterskole.dk

eller aftal tid for besøg på tlf. 9737 4188

Siden Vostrup Efterskole – Skole for Musik og Teater i 1990 åbnede dørene som landets første musik- og teater efterskole har et væld af unge fået

uvurderlig viden og faglige kundskaber.

En projektorienteret og levende undervisning med særlig vægt på musik og teater har skabt selvstæn-

dige, talentfulde kulturudøvere, rustet til videre uddannelse og til tilværelsens og kulturlivets mange udfordringer.

VOSTRUP EFTERSKOLE • TARMVEJ 73 • 6800 TARM • TLF.: 9737 4188 • E-MAIL: KONTOR@VOSTRUP-EFTERSKOLE.DK

DRAMA

Chubbuck-teknikken

12-trins skuespilteknikken, som fører dig fra manuskriptet til en levende, åndende, dynamisk karakter ...

Den anerkendte skuespilunderviser og -coach afslører sin banebrydende teknik - den teknik, som har kickstartet nogle af de mest succesfulde karrierer i Hollywood.

'Skuespillerens magt og kraft' er den første bog fra coachen, som bl.a. har undervist Charlize Theron, Brad Pitt, Elisabeth Shue, Djimon Hounsou og Halle Berry. Bogen guider dig til dynamiske og effektive resultater.

Mange af vor tids største talenter anser Chubbuck-teknikken for at være den førende vejviser for skuespillerkunsten i det 21. århundrede. Ivana Chubbuck har udviklet et undervisningsprogram, som fører teorierne fra de største læremestre, såsom Stanislavskij, Meisner og Hagen, et skridt videre, ved at anvende indre smerte og følelser, ikke som et endemål i sig selv, men som en måde, hvorpå man giver næring til og *vinder* et mål. Resultatet er ægte, menneskelig adfærd - som kommer indefra - hvilket skaber et ekstremt præcist og uimodståeligt resultat.

398 sider, kr. 298,-

Birgitte Dam

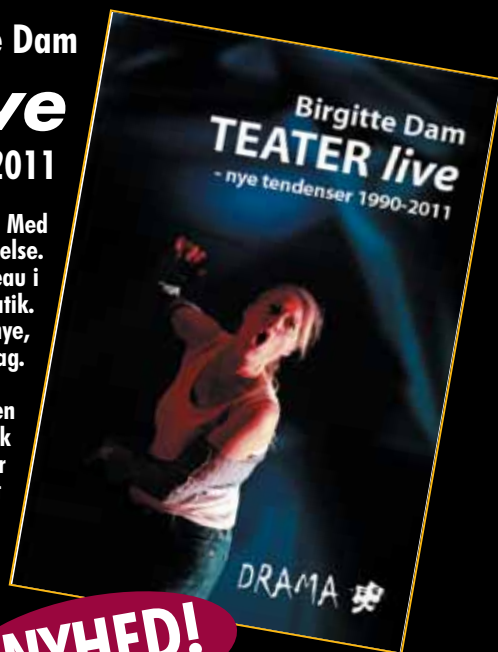
TEATER *live*

- nye tendenser 1990-2011

TEATER live tegner en profil af dansk teater og dramatik i de sidste tyve år. Med vægt på udviklingen af indhold, dramaturgi og iscenesættelse. Bogen er en lærebog, der giver redskaber til undervisning på gymnasieniveau i moderne teater i fagene dansk og dramatik. Og den tilbyder alle teaterinteresserede en overskuelig introduktion til det nye, dramatiske, vi kan opleve på teaterscenerne i dag.

Bogen leverer begreber, analyser, modeller og øvelser til at arbejde med den konkrete forestilling og dramatekst. Ligesom den giver en teaterhistorisk og samfundsmæssig ramme til forståelse af det moderne teater. Et teater, der har sprængt traditionen i stumper og stykker, og som radikalt gør op med et udtryk, der efterligner virkeligheden.

Og ikke nødvendigvis bygger på en skreven tekst i form af en historie, tilskueren skal leve sig ind i.

128 sider, illustr. kr. 198,-

NYHED!

Bestil bøgerne på dramashop.dk

FORLAGET DRAMA

- webshop

Jernbanegade 5

6230 Rødovre

Tlf. 70 25 11 41

Fax 74 65 20 93

drama@drama.dk

DRAMA

WWW.DRAMASHOP.DK

TEATERHJØRNET

Butik

Vesterbrogade 175

DK-1800 Frederiksberg C

Tlf. 70 25 11 41